

สภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

จุดเริ่มต้นการก่อเกิดของสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า

กระบวนการก่อนที่จะจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่านั้น นายก อบต.ชอบทำงานพัฒนาชุมชนอยู่แล้ว จึงร่วมทำงานกับคณะทำงาน จังหวัดอุทัยธานี และเครือข่าย ของ พอช. ในพื้นที่จังหวัดภาคกลาง และเข้าร่วมประชุมกับพอช. อยู่บ่อยครั้ง ทำให้รู้เรื่อง แนวทางการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลและรู้เรื่องการจดแจ้งจัดตั้งสภาฯ ผู้นำบางคนก็รู้จักสื่อการไปประชุมในช่วงแรก รู้ข่าวว่า พรบ.ฉบับนี้ มีการขัดขวางจากกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยพยายามที่จะศึกษาแนวทางอยากรู้ว่า...จดแล้วจะได้อะไรดีอย่างไรชุมชนได้ประโยชน์อย่างไร **ชวนแกนนำในตำบลช่วยกันคิด** ก่อนหน้าที่จะเกิดสภาฯ อบต.คิดเอง ต่อมา ถ้าเกิดสภาฯ แล้ว สมาชิกสภาฯน่าจะมาช่วย อบต.คิดแผนในการทำงานเป็นเรื่องที่น่าสนใจ **หาจังหวะไปศึกษาดูงานที่** อบต.หนองสาหร่ายเพราะรู้ว่า ที่ตำบลหนองสาหร่ายมีการจัดตั้งสภาฯมาก่อนที่จะเกิด พรบ.สภาฯ เห็นการทำงานของ อบต.หนองสาหร่ายแล้ว กลับมาคิดว่า อบต.เราจะพัฒนาอย่างไร ให้เหมือนกับตำบลหนองสาหร่าย

ก่อนที่จะเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า จะมีสภาพน้ำท่วม เพราะในพื้นที่ตำบลเกิดน้ำท่วม มีการประชุมแก้ไขเรื่องน้ำท่วมจนเกิดเป็น “**สภาน้ำท่วม**” มีการพูดคุยกันทุกเรื่อง เช่น เรื่อง ตู๋เย็นข้างบ้าน คือ การทำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง โดยการสนับสนุนของ อบต. ให้ชาวบ้าน สมาชิกชุดหลุม ชุดหลุมเล็ก 50x50 ซม. ปูพลาสติก เลี้ยงปลาตก ปลุกผักสวนครัว อบต. ให้พันธุ์ปลา ให้อาหารปลา เมล็ดพันธุ์พืช มีการตรวจเลือดชาวบ้านในตำบลเจาะสารพิษในร่างกายของชาวบ้าน จึงมีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ เริ่มแรก 70 ครัวเรือน บางบ้านชุด 1 บ่อ และขยายเป็น 2-3 บ่อ บางบ้านก็ทิ้งไม่ทำต่อ บอกว่าไม่มีเวลารดน้ำ ขยายสมาชิกเป็น 150 ครัวเรือน ปัจจุบันเหลือ 50 ครัวเรือนที่ยังทำเป็นรูปธรรม

ตู๋เย็นข้างบ้าน

แปลงนาสาธิตปลอดสารเคมี

ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นครู ในการกระตุ้นให้สมาชิกในตำบลอุทัยเก่า มีแรงในการพัฒนาหมู่บ้าน เนื่องจากเห็นการบริหารจัดการกลุ่ม การมีส่วนร่วม มีการบูรณาการ โรงเรียน วัด อนามัย มีการประชุมที่ทุกภาคส่วนจะเข้ามาร่วม สมาชิก อบต.อุทัยเก่า ที่ไปศึกษาดูงานส่วนใหญ่เป็นผู้นำแถวหน้าของแต่ละ หมู่บ้านๆละ 5 คน หลังจากกลับจากดูงาน นำสิ่งที่ประสบผลสำเร็จมาทำให้แต่ละหมู่บ้านทำกิจกรรมที่ไม่ซ้ำกัน ใช้สภาน้ำท่วมในการนำร่อง และเริ่มคิดว่า ทำอย่างไร? จึงจะเกิดสภาองค์กรชุมชน ตำบลอุทัยเก่าให้ได้

การจัดตั้งสภาฯ เริ่มจาก คัดตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านนำเสนอ ปัญหานำร่องจากเรื่องน้ำท่วม 70 ราย คอยกันเรื่องสภาฯ หลายครั้ง คอยใน ตำบลก่อน... เรื่องแนวทางการจัดตั้ง โดย นายกฯ คอยหลายครั้ง ยังไม่ เข้าใจในช่วงแรก แต่การที่ให้แกนนำไปศึกษาดูงานมาก่อนจึงเข้าใจเรื่อง สภาฯ ง่ายขึ้น การมีสภาฯ นำคนที่มีความรู้ความสามารถมานั่งคุยกัน นำปัญหาในพื้นที่มาจัดลำดับความสำคัญ เสนอกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง น่าจะเป็นการแก้ปัญหาที่ถูกกับความต้องการของชาวบ้านมากกว่า เมื่อ เข้าใจแล้ว รอการชี้แจงการจดแจ้ง จากทีมงานจังหวัดลงมาชี้แจงก่อน ต่อมา ทีมงานจังหวัดได้ชี้แจงในเวทีระดับอำเภอหลายตำบลรวมกันเชิญ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกอบต. แต่ละตำบลเข้ามาฟัง ทุกตำบล นายอำเภอ เข้าร่วมและสนับสนุน ในการจัดตั้ง ตำบลอินพิจ และตั้งคำถาม? จัดแล้ว จะได้อะไร บางตำบล นายก และ กำนัน ไม่เข้าใจกันมองเห็นการคิดว่า เมื่อจัดตั้งแล้ว น่าจะขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ในการทำงานในพื้นที่ บางตำบลก็เข้าใจพร้อมและต้องการที่จะจัดตั้งทันที เมื่อทำความเข้าใจในระดับอำเภอ ตำบล ที่พร้อมในการจัดตั้งจัดตั้งต้องแจ้งความจำนงค์มา ที่อำเภอ ตัวแทน อำเภอหนองฉาง คือ นายก อบต.อุทัยเก่า (นายธาดา อำพัน) เป็นตัวแทน มีตำบลในเขตอำเภอหนองฉาง ประสงค์ที่จะจัดตั้ง เช่น ตำบลทุ่งพง ตำบลอุทัยเก่า ตำบลบ้านเก่า ตำบลหนองนางนวล และ ตำบลหนองฉาง ซึ่ง นายก อบต.ไม่เห็นด้วย แต่กำนันเห็นด้วยก็ทำการ จัดตั้งเลย

ต่อมา มีการจัดเวทีทำความเข้าใจในระดับจังหวัดของสภาองค์กร ชุมชน (วันที่ 17 มิถุนายน 51) เชิญตัวแทนทุกตำบล ทุกอำเภอ เชิญ นายอำเภอ เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี (นายอุดม พัวสกุล) มี ตำบลที่สนใจ และตัดสินใจ จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 31 ตำบล

กลับมาจัดทำเวทีในตำบลอีก 2 ครั้ง ทำความเข้าใจ ให้เอกสาร
พรบ. ทีมจังหวัด อำเภอ มาชี้แจงครั้งที่ 2 นัดสมาชิกรมาจัดแจง ในวันที่
20 กรกฎาคม 2551 ให้กลุ่มเตรียมเอกสารมาจัดแจง มีทั้งหมด 33 กลุ่ม
ที่เข้ามาจัดแจง จำนวน 10 หมู่บ้าน ยังมีกลุ่มที่ยังไม่จัดแจงอีก เพราะ
เตรียมเอกสารไม่ทัน การชี้แจงในหมู่บ้านสมาชิกเห็นด้วย หน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง เห็นด้วยและสนับสนุน เช่น ศพส. พม. สาธารณสุข เกษตร
พัฒนาชุมชนเข้ามาร่วม เน้นการทำงานแบบบูรณาการ เวลาทำงาน
พัฒนาแกนนำจะนึกถึงตำบล “ครู” เป็นต้นแบบ คือ ตำบลหนองสาหร่าย
มาดำเนินการต่อ ทาง พอช.สนใจที่จะเรียนรู้การทำงานของ ตำบลอุทัย
เก่า ก็เข้ามาร่วมด้วย

มีการประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบล มาแล้ว 4 ครั้ง

ประชุมครั้งที่ 1 เปิดสภา 20 กรกฎาคม 2551 จัดตั้งเลือก
สมาชิก มีการเสนอชื่อประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล 1 คน ไม่มีคน
แข่งขัน การเลือกเลขาธิการ เน้นเรื่องการทำเอกสาร บัญชี มีประสบการณ์
การทำงานเรื่องของชุมชนมาก่อน เป็นแกนนำ อสม.ชอบทำงานให้
กับสังคม กำหนดการประชุมสภาครั้งต่อไปจะนัดประชุมทุกวันที่ 20
ของเดือน

ประชุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551 ได้มีการหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาในตำบลอุทัยเก่า โดยเฉพาะปัญหาด้าน อาชีพสตรีเยาวชน คนพิการ ผู้สูงอายุ ต้องการอาชีพผู้สูงอายุ เสนอ อบต. บางกิจกรรมผ่านข้อบัญญัติ แล้ว อบต.จะต้องมีหน้าที่ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายในการประชุม เป็นสมาชิกของสภาผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษาฯ สมาชิกของ **ศาลาสร้างสุข** (ศูนย์บริการสังคมแบบมีส่วนร่วม) กลุ่มที่ต้องการอะไร มาเขียนความต้องการที่อบต. ทางอบต.สนับสนุนตามความต้องการ กลุ่มที่ยังไม่ได้ คือ เรื่อง อินเทอร์เน็ตตำบล เนื่องจากขาดเครื่องคอมพิวเตอร์ (ในตำบล) ห้องคาราโอเกะ ศาลาสร้างสุข + สภาฯ + สภาน้ำท่วม + กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบล การชุมชน ประชุมร่วมกัน 4 สภา โดยมี **อบต.เป็นศูนย์กลาง** เพราะคนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเกือบทุกสภาฯ

ประชุมครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2551 มีการนำปัญหาในตำบลทุกเรื่องมาพูดคุยกัน อนุมัติการช่วยเหลือทุนการศึกษาเด็กด้อยโอกาสของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ ที่จะส่งให้เด็กเรียนจนจบปริญญาตรีจำนวน 2 คน ด้วยเหตุผลที่เป็นเด็กกำพร้าแม่ ถูกทอดทิ้ง และการแก้ไขปัญหาลูกเยาวชน เกเรทะเลาะกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันมาหลายครั้ง ยังแก้ไม่หมด ปัญหาเยาวชนอีกเรื่องคือ การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น และการมีครอบครัวในวัยเรียน ท้องก่อนแต่ง กลุ่มอาชีพของเยาวชนที่ไม่มียานพาหนะ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเยาวชนจำนวน 8 คน เพื่อเลี้ยงหมูหลุม โดยอบต.สพท.ให้เงินยืม 20,000 บาท ส่งคืนไม่มีดอกเบี้ย ในด้านการสนับสนุนการจัดตั้งสภาฯ อบต.จัดทำแผนสนับสนุนการประชุมสภาฯ 30,000 บาท แต่งงบประมาณยังไม่อนุมัติ จึงยังไม่มียกงบประมาณในการสนับสนุนการจัดประชุมสภาฯ

สภาองค์กรชุมชนตำบลกับการเชื่อมโยงงานพัฒนาท้องถิ่น

จากการนำเสนอประสบการณ์ของสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า ทำให้เห็นภาพของการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่ากับกลไกการทำงานเดิมในพื้นที่ได้แก่ สภาแกนนำชุมชนแก้ไขปัญหาน้ำท่วม คณะทำงานสวัสดิการชุมชนตำบลอุทัยเก่า คณะทำงานศาลาสว่างสุข ทั้งนี้เนื่องมาจากแกนนำที่เป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล สมาชิกสภาน้ำท่วมคณะทำงานสวัสดิการชุมชน บางส่วนเป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า ทำให้สามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้มีการประชุมร่วมกัน และการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์กร การวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นปัญหาสำคัญและจัดทำแผนการพัฒนาตำบลร่วมกัน และการนำเสนอแผนเพื่อของบประมาณสนับสนุนจาก อบต. นอกจากนี้ยังมีการมีการพูดคุยถึงสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ยาเสพติด ปัญหาเด็กและเยาวชนท้องเรียนหนังสือไม่จบ เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

ส่วนความเคลื่อนไหวของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัย หลังจากสมาชิกสภา เข้าร่วมประชุมแล้วเมื่อกลับไปหมู่บ้าน มีการจัด ประชาคมในหมู่บ้าน นำเรื่องราวต่างๆ ไปนำเสนอ มีการประชาสัมพันธ์ อย่างสม่ำเสมอ มีการประชุมในหมู่บ้าน ก่อนมีการประชุมสภา ไม่เกิน วันที่ 5-6 ของเดือน ประชุมประชาคมที่ศาลาประจำหมู่บ้าน อบต. สนับสนุนหนังสือพิมพ์ทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านที่ใหญ่จะสนับสนุน 2 ฉบับ การ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูล ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน จุดเด่น มีหอ กระจายข่าวทุกหมู่บ้าน เปิดทุกวันๆละ 1 ชั่วโมง ช่วงเช้า 7 โมงเช้า ช่วงเย็นมีข่าวสำคัญก็จะเปิด รับรู้ข่าวสารทุกวัน หมู่บ้านที่อยู่ใกล้กันก็ สามารถรับรู้ข่าวของหมู่บ้านอื่นด้วย

การหนุนเสริมสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า จากองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่าได้ตั้งงบประมาณในการประชุมไว้ 30,000 บาท นอกจากงบประมาณ อบต. ยังสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตำบล อุทัยเก่า ใช้สถานที่ประชุม(ใช้ศาลาสร้างสุข) ถ่ายเอกสาร วัสดุ สำนักงาน และ ทำหน้าที่เชื่อมประสานแหล่งงบประมาณในการทำกิจกรรมของกลุ่ม และองค์กรต่างๆ ในตำบล

ส่วนการเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านต่างๆ จากการประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่าทำให้เกิด การขยายสมาชิกของสวัสดิการของชุมชน ออมวันละบาท มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกเดือน ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกสภาฯ ช่วยกันให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิการชุมชน นอกจากนี้ยังมีการแบ่งบทบาทการพัฒนาท้องถิ่น เช่น สมาชิก อบต. เน้นเรื่องงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผู้ใหญ่บ้านเน้นเรื่องงานพัฒนา ทำให้ทุกคนที่เข้าร่วมประชุมรู้เรื่องในตำบลมากขึ้น สมาชิกสภาฯ ให้ความสำคัญของการประชุมในระดับตำบล และมีส่วนร่วมในการประชุมมากขึ้น มีการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนในเวที การประชุมมากขึ้น

การขยายพื้นที่ที่สภาองค์กรชุมชน มีแนวโน้มที่จะมีการขยายกลุ่มให้เข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยสมาชิกสภาฯ ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มชุมชนที่ยังไม่ได้มีการจัดตั้ง มาจัดตั้งเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังมี ตำบลข้างเคียงมาศึกษาการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลอุทัยเก่า เพราะมีความต้องการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ตำบลบ้านหาด มีทั้งสิ้น 5 หมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพ “ทำนา” อาศัยน้ำฝน น้ำคลอง สภาพวิถีชีวิตส่วนใหญ่ ต่างคนต่างอยู่ ขาดความรัก ความสามัคคี คนในหมู่บ้าน ลูกหลานทะเลาะกัน ชุมชนไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานพัฒนา เนื่องจากพื้นที่ตำบลเป็นพื้นที่ชายขอบติดกับอำเภอเมืองเพชรบุรี จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ชาวบ้านเริ่มต้นคิดเรื่องพัฒนาตัวเอง โดยแกนนำริเริ่มการทำงานเพื่อชุมชนเริ่มจากการแก้ไขปัญหาเรื่อง น้ำประปาหมู่บ้าน ถึงฤดูฝน น้ำประปาในหมู่บ้านจะขุ่น มีกลิ่น แกนนำในหมู่บ้านได้เริ่มการประสานการประปาส่วนภูมิภาค เข้ามาในหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และหลังจากนั้นได้มีการร่วมกันจัดการตนเองและพัฒนาหมู่บ้านด้านสาธารณูปโภคอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า ถนน หลังจากนั้นจึงหันมาทำกิจกรรม เพื่อการพัฒนาชุมชน

โดยเริ่มจากชมรมตำรวจอาสาชุมชนตำบลบ้านหาด มีการเชิญผู้ใหญ่บ้านกำนัน แกนนำ เข้ามาร่วมใช้ชมรมเป็นตัวตั้ง เพราะมองถึงการดูแลกันและกัน เอาอาสาสมัครหมู่บ้านละ 15 คน ชาวบ้าน หน่วยงานหลายส่วนก็เข้ามาสนับสนุนงบประมาณ และสนับสนุนกิจกรรม

กระบวนการริเริ่ม

ที่ผ่านมา การจัดกิจกรรมใช้ วัด เป็นสถานที่ในการร่วมคิดปากต่อปาก คุยกัน ผู้นำชุมชนเริ่มเอาด้วย ก่อเกิด สหกรณ์เครดิตยูเนียน ในช่วงปี 2532 เน้นการมองเรื่องการรวมเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง ต่อมาจากร่องเงินเลยมองเรื่องอื่น และขยับมาสู่การเกิด **“ชมรมคนรักตำบลบ้านหาด”** จากชมรมคนรักตำบลบ้านหาด มีการประชุมประชาคมตำบล โดยมีแกนนำ กลุ่ม องค์กร ในแต่ละหมู่บ้านๆละ 15 คน 4 หมู่บ้าน รวมประชาคมในตำบล 60 คน 13 กลุ่ม มาประชุมปรึกษาหารือการพัฒนาหมู่บ้าน มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละครั้ง หรือสองเดือนครั้ง ชมรมจะเป็นศูนย์รวมในการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชน เอาปัญหาเข้ามาเรื่องต่างๆ ไป และมองถึงเรื่องการเมืองของชุมชน เพราะมองเรื่องการเมืองที่เป็นชีวิต ชมรมคนรักตำบลบ้านหาด เป็นศูนย์รวมของชาวตำบลบ้านหาด ผู้นำชุมชน อสม. ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน

ข้อดีจากกระบวนการเรียนรู้จาก...

สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ทุกคนมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน จากสหกรณ์ แอสหกรณ์เป็นตัวตั้ง ชาวบ้านก็จะยอมรับง่าย สหกรณ์ แก้ปัญหาเศรษฐกิจสวัสดิการ คนเริ่มมองเห็นเรื่องผลประโยชน์ของสหกรณ์ ในปี พ.ศ.

2532 จึงมีการตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นครั้งแรก มีจำนวนสมาชิกแรกตั้ง 40 คน เงินทุนครั้งแรก 5,080 บาท ปัจจุบันมีสมาชิกสมทบจำนวน 1,400 สมาชิกสามัญ จำนวน 2,500 คน มีเงินหมุนเวียน 70 ล้านบาท สหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ก่อให้เกิดการจัดสวัสดิการชุมชน เกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ ให้ชาวบ้านเกิดการพึ่งพิง จุดเริ่มที่จะกระตุ้นให้เกิดพลังที่จะช่วยตัวเอง ในการประชุมจะมีวาระความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น แต่ละหมู่บ้านทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเชื่อมไปสู่หน่วยงานท้องถิ่น เพราะส่วนมาก สมาชิกของ

การก่อเกิดสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด

เริ่มต้นจากการนัดประชุมเรื่องสภาองค์กรชุมชนมี แกนนำชุมชนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตัวแทนจากกลุ่มองค์กรในตำบล เช่น ตัวแทน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียน ทั้ง 5 หมู่บ้าน เข้าร่วมฟังชี้แจงการจัดตั้งสภาจากแกนนำในระดับจังหวัดเพชรบุรี และ จนท.พอช.. โดยภาพรวม การจัดตั้งสภา เป็น พรบ.ส่งเสริมการจัดตั้งของกลุ่ม ที่มีกฎหมายรับรอง

คุณนัฐ แก้วสว่าง
แกนนำจังหวัดเพชรบุรี

จากเวทีครั้งแรก มีการชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยผ่านกลไกของการประชุมสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียน มีกระบวนการคัดสรรแกนนำกลุ่ม ชุมชน เข้ามา และบางส่วนก็เป็นผู้นำทางการ เช่น ปลัดอบต. ชี้แจงการจัดตั้ง จำนวน 2 ครั้ง กลุ่มที่เข้าใจ แสดงความจำนงค์ในการจัดตั้ง มีจำนวน 8 กลุ่ม จาก 13 กลุ่ม

เริ่มแรกเรื่องสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด

แกนนำกลุ่ม องค์กร กำนันผู้ใหญ่บ้าน นักภาพไม่ออกว่าจะเป็นอย่างไร เป็นเรื่องใหม่ ไม่เคยได้ยินมีการประชุมชมรมคนรักตำบลบ้านหาด และ ประชุมกรรมการเตรียมการจัดตั้ง มีเอกสารการจัดตั้งจัดตั้งสภาฯ แจกในที่ประชุม ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวตามหมู่บ้าน มีการประชุม อสม. ทุกวันที่ 12 ของเดือน และประชาสัมพันธ์ผ่าน อสม. แกนนำที่เข้าร่วมประชุม จะเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ชาวบ้านจะเลือกผู้นำตามธรรมชาติ ความสามารถ มีการกำหนดอยู่ เน้นที่ที่มีความพร้อมที่จะมาช่วยงาน และคนก็สมัครใจ ส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายพื้นที่เอง

หลังจาก รับรู้เรื่องสภาองค์กรชุมชน ก็จะมีการประชุมกรรมการกลุ่ม องค์กรย่อยแต่ละกลุ่ม จะมีการเชิญผู้นำอบต. ผู้นำท้องถิ่น พอคุยเสร็จก็จะชี้แจงเรื่องสภาพัฒนาการเมือง และสภาองค์กรชุมชน ถึงเวลา

แล้วที่ชาวบ้านจะต้องรู้เรื่องสภาองค์กรชุมชน การเมืองภาคพลเมือง อบต. จะเชิญชาวบ้านเข้าไปคุยทุกเดือน จนเริ่มเข้าใจ และมี พอช. เข้ามาคุยให้ข้อมูล ผ่านกลุ่มชมรมต่างๆ

สู่การตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด

จัดตั้งสภา เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2551 จำนวนผู้แทนชุมชน 22 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน รวมสมาชิกจำนวน 26 คน มีการประชุมสมาชิกสภา ไปแล้ว จำนวน 5 ครั้งแล้ว หลังการจัดตั้งสภา

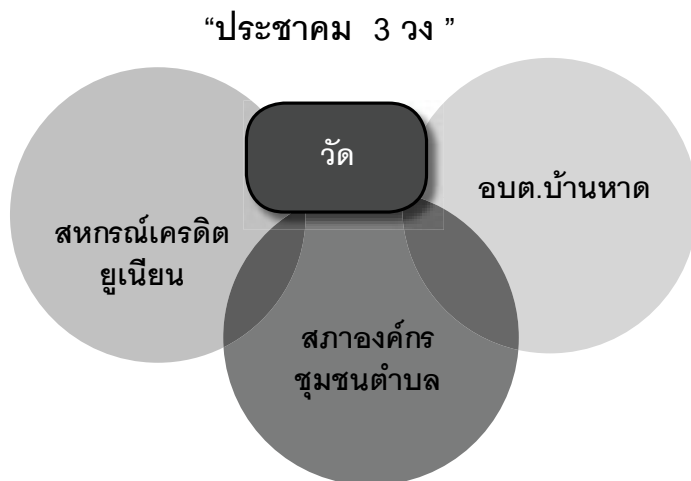
การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด เน้นการให้ข้อมูล ให้ความรู้ การพัฒนาต่างๆ สภาองค์กรชุมชน ก็จะเป็นตัวแทนจากกลุ่มที่จะเข้ามาจัดแจ้ง เอาตัวแทนของชุมชนที่มีอยู่ การจัดแจ้งจะทำให้ชัดเจน เกิดระบบที่เห็นกัน เอารายละเอียดต่างๆ ในการจัดแจ้งจัดตั้งไป คุยกับ อบต. เพื่อทำความเข้าใจ โดยมีกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน สำคัญดังนี้

- ปรีกษาหารือกับ ประชาคมตำบล ร่วมกัน ได้แก่ สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด ประชาคม และ อบต. เป็นการประชาคม 3 วง เข้ามาคุยกัน มีตัวแทนมาคุยกัน มองเรื่องกฎหมายที่จะหนุนเสริมกระบวนการ มองเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชน
- การประชุมสภาองค์กรชุมชน 2 เดือน/ ครั้ง และมีการให้ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของแกนนำสภาองค์กรชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาดร่วมกับ ประชาคมตำบลชมรมคนรักตำบลบ้านหาด และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน มีการปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต สวัสดิการชุมชน และพัฒนาการเมืองภาคประชาชน ตัวอย่างเช่น จากการประชาคมร่วมกัน ทำให้เกิดการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนพบว่า ยังมีปัญหาเด็ก และเยาวชน เด็กในชุมชนมักจะทะเลาะและตีกันเป็นประจำ จึงมีการร่วมกันจัดกีฬาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของเด็กเยาวชน เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล เน้นการสร้างรูปธรรมของการแก้ไขปัญหาที่เห็นชัดเจนก่อน

การขยายสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาด

จากที่กล่าวข้างต้นว่าการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาดเริ่มจากกลุ่มที่สนใจ และเข้าใจมาร่วมกัน ยังมีหลายกลุ่มในตำบลที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสภา แนวทางการขยายของสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านหาดคือ การทำให้ชาวบ้านทุกกลุ่ม องค์กร ในตำบลเข้าใจประโยชน์ ขั้นตอน ในการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล และมาสมัครเป็นสมาชิกสภาครอบทุกกลุ่ม

การดำเนินงานของสภาองค์กร ชุมชนเทศบาลตำบลปริก¹

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ถือได้ว่าเป็นสภาองค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาตรงตามเจตนารมณ์ของ พรบ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 โดยจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2551 ที่เป็นการผนึกกำลังของสมาชิกที่มาจากกลุ่มกิจกรรมย่อยในแต่ละชุมชน ประกอบด้วยชุมชนที่จัดแจ้งจำนวน 18 กลุ่มย่อย สมาชิกสภาองค์กรชุมชน จำนวน 42 คน (มาจากผู้แทนในระดับชุมชน/กลุ่มย่อย จำนวน 34 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน) มีนายชาภากรียา หมดเลียด เป็นประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล ในการส่งเสริมจัดตั้งนั้น เทศบาลตำบลปริกมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมจัดตั้งและผลักดันให้มีสภาองค์กรชุมชน

การเกิดขึ้นของสภาองค์กรชุมชนตำบลปริกมีนัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง 3 – 4 ประการ กล่าวคือ

ประการแรกเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของเทศบาลตำบลปริกโดยตรง ที่ต้องการเห็นพลังทางสังคมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานทางด้านการพัฒนาศักยภาพและยกระดับกระบวนการในการเรียนรู้ของชุมชนไปสู่การปฏิบัติ โดย เทศบาลตำบลปริกได้กำหนดไว้ในส่วนของนโยบายในแทบทุกด้านที่เทศบาลตำบลปริกมี

เขียนโดย สุริยา ยี่ซุน นายกเทศมนตรีตำบลปริก

อยู่ 8 ประการ เช่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วม
ทางการบริหารและการเมือง โดยส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนองค์กร
ชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ที่ดำเนินกิจกรรม และโครงการต่างๆ
โดยชุมชนและเพื่อชุมชน รวมทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อ
พัฒนาระดับการขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางของเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่
หรือ การสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้สู่ชุมชน สร้างชุมชนเทศบาล
ตำบลปึกให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการ
พัฒนา ส่งเสริมและจัดทำแผนแม่บทชุมชน และแผนปฏิบัติการชุมชน
การรวมกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และ
การสร้างเครือข่ายการพัฒนาสังคมที่สอดคล้องกับมิติความเป็นเมืองน่า
อยู่ชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของการสร้างความเข้มแข็งให้กับ
ภาคประชาชนและชุมชน เป็นต้น

**ประการที่สอง เป็นเรื่องของการประสานงานและผนึกกำลัง
เพื่อสร้างเครือข่ายและกลไกภาคประชาชนด้วยกันเองในระดับ
ชุมชน** ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการชุมชน กลุ่มองค์กรย่อย กลุ่มเล็ก กลุ่ม
น้อย ที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับชุมชน และกลุ่ม อสม. ซึ่งมีความ
ประสงค์ที่จะหาเวทีกลางเพื่อที่จะใช้เป็นพื้นที่ของภาคประชาชนจริง ๆ ใน
การแสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ร่วมกัน

**ประการที่สาม เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นจากการประสานงาน
ของภาคีที่ทำงานทางด้านเมืองและชุมชนน่าอยู่** คือ โครงการปฏิบัติ
การชุมชนและเมืองน่าอยู่ และสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI) โดย
เฉพาะอย่างยิ่ง LDI ซึ่งเป็นองค์กรที่ดำเนินงานด้านการจัดตั้งสภาองค์กร
ชุมชนในเขตเทศบาล ที่ได้มีการประสานงานกับบสนันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยด้วยแล้วเช่นกัน ประกอบกับ LDI ได้แต่งตั้งให้นายกเทศ
มนตรีตำบลปึก (นายสุริยา ยี่ขุน) เป็นผู้ประสานงานโครงการสนับสนุน

การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในเขตเทศบาลในพื้นที่จังหวัดสงขลาเพื่อทำหน้าที่ในการประสานสนับสนุนการดำเนินงานของเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมรองรับการจดแจ้งองค์กรชุมชนตามพรบ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 และประกาศของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในเรื่องราวเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการการจดแจ้งการจัดตั้งชุมชน ฯลฯ

ประการที่สี่ เป็นการอนุวรรต ตาม พรบ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่เป็นจุดแข็ง และสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลตำบลปริก ในการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถยืนหยัดและจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลปริก จึงเกิดขึ้นบนพื้นฐานของปัจจัยเกื้อหนุนอย่างน้อย 4 ประการข้างต้นที่กล่าวมา มีการประชุมสภาองค์กรชุมชนระดับตำบลไปแล้ว 2 ครั้ง การประชุมครั้งแรกเป็นการเปิดตัวสภา สรรหาประธานสภา และผู้ที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ นอกจากนั้นก็ได้กำหนดแนวทางการประชุมหารือกันไว้ในแผนอย่างกว้างๆ เช่นการกำหนดการประชุมในระดับตำบลกันทุก 2 เดือน แต่ต่อมาได้กำหนดให้มีการประชุมกันทุกเดือน โดยจะจัดประชุมกันก่อนวันที่ 19 ของทุกเดือน เพื่อที่ได้นำประเด็นที่ได้จากการประชุมหารือเข้าที่ประชุมในระดับจังหวัด (จังหวัดจัดประชุมทุกวันที 19 ของเดือน) สำหรับการประชุมครั้งที่สองเป็นการคัดเลือกคณะทำงานเพิ่มเติม โดยการผั่นึกกำลังของสมาชิกที่มาจากกลุ่มกิจกรรมย่อยในแต่ละชุมชน พร้อมกันนั้นก็ได้มีการเชิญชวนและสรรหาสมาชิกใหม่เพิ่มเติม

ปัญหาอุปสรรคที่พบในช่วงแรก ๆ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องการประสานงาน (เป็นเรื่องเล็กน้อย) อาจจะมีเรื่องด้วยภาคีภาคส่วนต่าง ๆ กำลังอยู่ในระยะเริ่มต้น ดังนั้นจะเห็นว่าการประสานในระดับจังหวัดยังไม่มีกรอบแนวทางที่ชัดเจน จึงทำให้การประสานงานในระดับพื้นที่ต้องพบกับปัญหาเล็กน้อยบางประการ เช่น เรื่องการนัดวันประชุมในระดับจังหวัด และการกำหนดแผนงาน กิจกรรม เป็นต้น

การสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนตำบลของเทศบาล

เทศบาลตำบลปริก ได้ให้ความสำคัญกับสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เป็นหุ้นส่วนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม คือเทศบาลตำบลปริก ได้กำหนดไว้ในเทศบัญญัติว่าด้วยงบประมาณปี 2552 หน้า 85 ข้อ 1.4 หมวดเงินอุดหนุน ข้อ 1.4.1 เงินอุดหนุนสภาองค์กรชุมชน รหัส 400 ตั้งไว้เป็นเงิน 100,000 บาท เพื่อที่จะอุดหนุนสภาองค์กรชุมชนให้สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการกิจบางประการที่เกี่ยวกับการประชุม และวัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งได้ปรากฏอยู่ในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน งานบริหารงานทั่วไป ของกองสวัสดิการ

ทั้งนี้ถ้าหากการทำงานของสภาองค์กรชุมชนเทศบาลปริก ตั้งได้ระยะหนึ่งแล้วและมีการทำงานที่ทุกคนในตำบลปริกยอมรับ จะยกให้สภาองค์กรชุมชนเทศบาลปริกทำหน้าที่คล้ายๆ กับวุฒิสภาในระบบการเมืองใหญ่

เส้นทางสู่สภาองค์กร ชุมชนศรีสว่าง

ข้อมูลพื้นฐาน

ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ มีลำน้ำเสียวไหลผ่านด้านทิศเหนือ ส่วนใหญ่ทำการเกษตรได้แก่ทำนาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและเลี้ยงสัตว์ลักษณะภูมิประเทศมีพื้นที่ 31,743 ไร่ ลักษณะทั่วไปเป็นที่ราบทุ่งนาโล่ง สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย - ดินเหนียวปนทราย อุดมน้ำปานกลาง ฤดูแล้งอากาศร้อนจัด และมีพื้นที่สำหรับการทำนาจำนวน 27,143 ไร่ มีแหล่งน้ำสำคัญ ได้แก่ ลำน้ำเสียว กุดจงอ่าง หนองคู หนองใหญ่ และหนองน้ำตามธรรมชาติอยู่ทั่วทั้งตำบล แบ่งเขตปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 7,428 คน จำนวนครัวเรือน 1,373 ครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำนาปลูกข้าว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ที่ขึ้นชื่อว่ากลิ่นหอมและมีกระบวนการผลิตที่เป็นธรรมชาติ

ตำบลศรีสว่าง เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย วิถีชีวิตที่เกื้อกูลเปลี่ยนเป็นต่างคนต่างอยู่ คนแก่อยู่บ้านเลี้ยงดูเด็กเล็ก คนหนุ่มคนสาว คนมีแรงงานไปหากินและใช้แรงงานในเมืองหลวง ความเอื้ออาทรต่อกันเหือดหายไปจากชุมชน เพราะต่างต้องดิ้นรนแก้ปัญหาหนี้สินของตนและครอบครัว ทรัพยากรธรรมชาติ

ดิน - น้ำ - ป่าเสื่อมโทรม
สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง
ไป ภัยแล้ง - น้ำท่วม มี
ความรุนแรงมากขึ้น ฝุ่น
ดินที่เคยอุดมสมบูรณ์มา
วันนี้ให้ผลผลิตไม่คุ้มค่า
กับแรงงานที่ทุ่มเทลงไป
แหล่งอาหารตามธรรมชาติ
ตามฤดูกาลล้นหายาก
มากขึ้น

แต่ในวันนี้ 15
หมู่บ้านในตำบลศรีสว่าง
กำลังเข้าสู่กระบวนการ
ฟื้นฟูชุมชน และเริ่มเห็น
ผลเป็นรูปธรรม พร้อม
เกิดเป็นรูปแบบใหม่ของ

การพัฒนานั้นคือ **“สภาองค์กรชุมชน”** เป็นกระบวนการฟื้นฟูที่ยึดหลัก
การเปิดกว้างให้พี่น้องประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนด
แนวทางพัฒนาชุมชน และเชื่อมั่นในภูมิความรู้ความสามารถของคน
ท้องถิ่น

พัฒนาการงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เรื่องราวการฟื้นฟูชุมชนในตำบลศรีสว่าง เริ่มต้นจากความกระตือ
รือร้อนสนใจที่จะพัฒนาชุมชนตนเองให้เจริญก้าวหน้า และมีความร่วมมือ
ในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกัน
เองของชาวบ้านตามความสนใจ เช่น กลุ่มเกษตรทำนา กลุ่มเกษตร
อินทรีย์ กลุ่มลูกแก้ว กลุ่มปุยข้าวภาพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ

จนกระทั่งมีกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เข้มแข็งในตำบลศรีสว่างมีมากกว่า 41 กลุ่ม แต่มีลักษณะต่างกลุ่มต่างทำตามเป้าหมายของแต่ละกลุ่ม

ประมาณ ปี 2520 มีองค์กรพัฒนาจากต่างประเทศเข้ามาทำงาน เช่น แคนาดา ส่งเสริมการเลี้ยงวัว และกลุ่มเครดิตยูเนียน เป็นต้น ต่อมาหน่วยงานของรัฐก็เข้ามาสนับสนุนการตั้งกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต เป็นต้น แต่กลุ่มก็ไม่เข้มแข็งมากนัก จนกระทั่ง ปี 2544 ก็มีขบวนการส่งเสริมเรื่องการทำแผนแม่บทชุมชนโดยสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ซึ่งกลุ่มต่างๆ ก็ได้มีโอกาสคุยกันเพราะมีคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชน ผู้นำกลุ่มมีโอกาสได้คุยกัน ผู้นำชาวบ้านได้ศึกษาปัญหาตัวเองมีการจัดทำข้อมูลด้านต่างๆ ในระดับครัวเรือน ซึ่งจากข้อมูลการจัดทำแผนแม่บทชุมชนที่สำคัญข้อมูลหนึ่ง คือ มีการใช้ปุ๋ยเคมีมากในการทำนา ซึ่งเฉลี่ยประมาณ 9,771,480 บาท/ปี และถ้าอยากให้ได้ปริมาณมากขึ้นก็ต้องใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นอีก จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ เพื่อแก้ปัญหาด้านการใช้สารเคมีการเกษตรที่มีต้นทุนสูง

ประกอบกับในช่วงนั้นได้เข้าร่วมทำโครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในชุมชน กับ สกว. คือโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ศรีสว่าง จึงเกิดเป็นโรงเรียนเรียนเกษตรอินทรีย์ ที่จัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยในการเกษตร จนเกิดเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ทั่วทั้งตำบล

ในปี 2547 ได้จัดทำโครงการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น ที่เห็นผลชัดเจนคือการจัดสวัสดิการชุมชน ปัจจุบันได้รวมตัวเป็น เครือข่ายสวัสดิการชุมชนตำบลศรีสว่าง มีสมาชิกประมาณ 2,000 คน ครอบคลุมทั้ง 15 หมู่บ้าน โดยมีแผนที่จะสร้างชุมชนศรีสว่างให้เป็นชุมชนน่าอยู่ ชุมชนเอื้ออาทรต่อกันและชุมชนเข้มแข็ง ทั้งทางด้านที่อยู่อาศัย ผู้ด้อยโอกาส

ฯลฯ ซึ่งการรวมตัวกันทำสวัสดิการได้สอดคล้องกับวิถีชุมชนที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาตลอด ปัจจุบันมีกองทุนงานที่ยกระดับสถานะของกลุ่มองค์กรในตำบลศรีสว่างให้มีการยอมรับร่วมกันทั้งคนในตำบลและหน่วยงานต่างๆ ได้รับรู้ได้แก่ การสร้างการยอมรับและรับรองสถานภาพขององค์กรชุมชนที่มีตัวตนและทำกิจกรรมอย่างจริงจังในตำบล ซึ่งได้ให้การรับรองสถานภาพไปแล้ว 39 กลุ่ม 10 เครือข่าย และจะสร้างกระบวนการรับรองสถานภาพให้กับกลุ่มองค์กรทุกๆ ปี

การก่อเกิดสภาพองค์กรชุมชน

จากการที่คนในชุมชนมีกลุ่มสังกัดมากกว่า 1 กลุ่ม และกิจกรรมแต่ละกลุ่มล้วนมีส่วนสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นๆ ชาวชุมชนจึงตกลงจัดให้มีการประชุมผู้นำกลุ่มทุกกลุ่ม เพื่อร่วมกันหาทางเชื่อมร้อยแต่ละกลุ่มเข้าด้วยกัน จนในที่สุดจึงรวมกลุ่มต่างๆ เป็นเครือข่าย จำนวน 10 เครือข่าย ซึ่งถือเป็นฐานสำคัญในการเป็นสภาพองค์กรชุมชน มีการส่งตัวแทนของกลุ่มมาเข้าร่วมประชุมกัน ขณะนั้นเรียกว่า “สภาเครือข่ายองค์กรชุมชน” หรือขณะนี้เรียกว่า “สภาองค์กรชุมชน” ทำอย่างนี้มาตลอด 4-5 ปี สถานที่ประชุมก็เปลี่ยนไปตามเหมาะสม เช่นที่ศาลาวัด ที่ทำการ อบต. และมีชาวบ้านที่พออ่านออกเขียนคล่องทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกการประชุม

ขั้นตอนการขึ้นรูปสภาองค์กรชุมชนตำบลศรีสว่าง

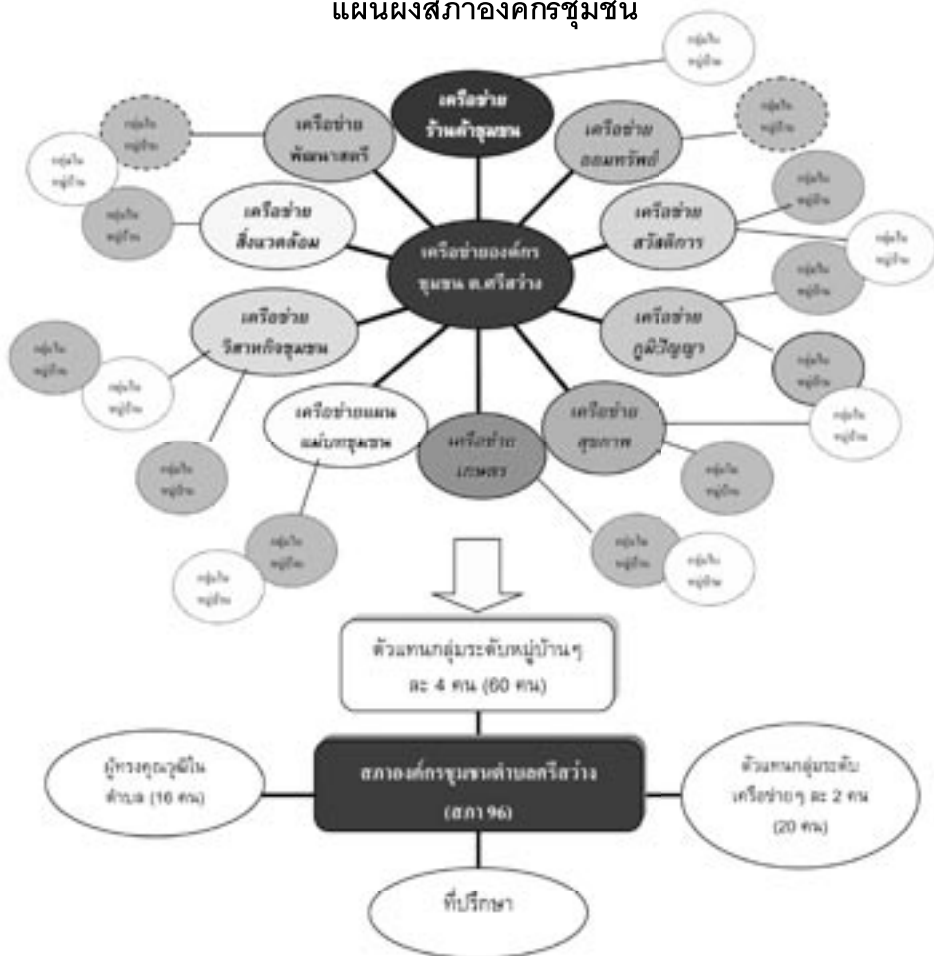
เนื่องจากตำบลศรีสว่างมีฐานองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง และมีการรับรองสถานภาพอยู่แล้ว การดำเนินงานในการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนจึงเริ่มจาก

1. การประชุมแกนนำชุมชนเพื่อทำความเข้าใจ
2. จัดแจ้งองค์กรชุมชนตาม พ.ร.บ.
3. คัดเลือกผู้แทนจากชุมชนได้ 80 คน
4. ประชุมผู้แทนเพื่อจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน

5. เสนอชื่อผู้แทนชุมชนที่จะเป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชน
6. เลือกสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ
7. จัดแจ้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน

และจากการที่ อบต. สามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี จึงได้เข้ามาเป็นที่ปรึกษาของสภาองค์กรชุมชน

แผนผังสภาองค์กรชุมชน

ผู้เข้าประชุมไม่ได้จำกัดจำนวนคนที่เป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชน และไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นคนเดิม ผู้ที่เข้าประชุมมีทั้ง สมาชิก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโส ไปกระทั่งชาวบ้านทั่วไป ทำให้ชาวบ้านได้เข้าร่วมประชุมอย่างทั่วถึง และรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในชุมชน

การเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากวงประชุมสภาองค์กรชุมชน

จากที่ประชุมสภาองค์กรชุมชน ซึ่งนอกจากจะเป็นเวทีวางแผน ร่วมกันและบอกเล่าความก้าวหน้าของกิจกรรมต่างๆ แล้วยังกลายเป็น พื้นที่ให้ชาวบ้านได้คลายข้อสงสัย เพราะจะมีผู้ที่รู้เรื่องในแต่ละเรื่องในที่ ประชุม เช่น คำถามที่เกี่ยวกับการทำงานของอบต. เรื่องงบประมาณ เรื่อง สิทธิประโยชน์จากกองทุนสวัสดิการ เรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น เมื่อ แต่ละคำถามมีคำตอบทำให้แต่ละคนเกิดการเรียนรู้ บางกรณีก็ช่วยลด ความขัดแย้งในชุมชนได้

สภาองค์กรชุมชน เป็นเวทีให้ทุกคนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน เช่น ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม ชาวบ้านก็จะร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาผู้เฒ่าผู้แก่ก็จะแนะนำว่าธรรมชาติของลำห้วยเป็นยังไง ต้องดูแลรักษาพื้นที่ป่า การใช้น้ำ การวางแผนเก็บน้ำ ขุดลอกลำห้วย นั่นคือการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และก็แบ่งงานกันไปทำ เรื่องการแก้ปัญหาพันธุ์ข้าวที่ไม่มีคุณภาพ ผลผลิตข้าวไม่ดี จึงเกิดการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว ก็จะมีเกษตรตำบลมาแนะนำความรู้ มาผสมกับความรู้ของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านร่วมกันพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อที่จะได้ผลผลิตมากขึ้น

ตัวอย่างเช่น กลุ่มแม่บ้านสตรี ได้หาทางแก้ไขปัญหาเงินทองของครอบครัว โดยการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว และก็พบว่าแต่ละครอบครัวต้องจ่ายเงินซื้อน้ำยาล้างจาน สบู่ ยาสระผม ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวบ้านสามารถทำเองได้ จึงมารวมกลุ่มกันทำน้ำยาล้างจานแล้วซื้อขายกันเอง ส่วนตนเองในฐานะที่เป็นตัวแทนองค์กรชุมชนในที่ประชุม และเป็นนายก อบต. ด้วยก็จะแนะนำว่าเรื่องไหนสามารถของบประมาณสนับสนุนจาก อบต. ได้ ก็ให้ชาวบ้านเขียนโครงการเสนอเข้าไป นั่นคือการทำงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับชุมชน

ในระดับที่เป็นการเสนอแผน ทางสภาองค์กรชุมชนศรีสว้าง ได้เข้ามามีส่วนร่วมเสนอ เช่น เมื่อ อบต.จัดทำแผนพัฒนาและการใช้งบประมาณ ก็จะนำเอาแผนแม่บทชุมชนเข้าไปผนวกรวมไว้ แล้วจัดกิจกรรมที่ชาวบ้านเสนอเข้าตามหมวดหมู่ต่างๆ ตามงบประมาณ นั่นคือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและใช้งบประมาณของ อบต. ทำให้การทำงานของ อบต. มีความโปร่งใสมากขึ้น และก็สอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติของ อบต. ที่ระบุไว้ว่า จะต้องทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และต้องนำแผนจากชุมชนมาประกอบการทำแผน

นายธนทร พานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวถึงบทบาทของสภาองค์กรชุมชนต่อการบริหารงานท้องถิ่นว่า “ผมเห็นแต่ภาพความสามัคคี ไม่ใช่ความขัดแย้งหรือเข้ามายุ่งย่ามในการทำงานงบประมาณ แต่เป็นการทำงานร่วมกัน และไม่มีใครจะมากล่าวโทษว่า ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ ดูแลชาวบ้าน เพราะว่าชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาด้วยตนเองแล้ว โดยมี อบต.สนับสนุน สรุปคือ อบต.ก็มีคนแบ่งเบาภาระงานเพราะมีชาวบ้านมาช่วยนับพันคน การจัดสรรทรัพยากรของ อบต.ก็กระจายถึงชาวบ้านทุกกลุ่ม ส่วนชุมชนก็เข้มแข็ง”

จากสภาเครือข่ายอนุรักษ์ต้นน้ำมูนสู่ สภาองค์กรชุมชนตำบลไทยสามัคคี และการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดิน

คุณสมบุรณ์ สิงกิ่ง รองนายกองค์การบริหารตำบลไทยสามัคคี เล่าให้ฟังว่า สภาเครือข่ายอนุรักษ์ต้นน้ำมูนเกิดจากการรวมตัวของแกนนำจาก 5 หมู่บ้านของตำบลไทยสามัคคี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา เมื่อปี 2543 เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ ซึ่งก่อนหน้านี้ ชุมชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับลานทับที่ทำกินของชาวบ้านเมื่อปี 2542 รวมทั้งปัญหาการขยายตัวบุกเบิกพื้นที่ทำกินในเขตป่าที่มีมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านต้องรวมกันแก้ไขปัญหาป่าไม้และที่ดินทำกิน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การยื่นหนังสือต่อคณะรัฐมนตรีที่ไปประชุมสัจจะที่วังน้ำเขียวซึ่งเป็นที่มาของมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่ดินป่าไม้ 22 เมษายน 2540 เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน และการบุกรุกป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติในจังหวัดนครราชสีมาและเกี่ยวกับที่ดินป่าไม้ทั่วประเทศ (ซึ่งภายหลังได้มีการปรับมาเป็นมติที่ดินป่าไม้ 30 มิ.ย. 41 ที่ยังคงใช้จนถึงปัจจุบัน) ที่ทำให้ชาวบ้านได้รวมตัวกันอนุรักษ์ป่า โดยทำงานร่วมกับมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติทับลาน จนสามารถกันแนวเขต

ระหว่างอุทยานแห่งชาติกับที่ทำกินของชาวบ้านมีแนวถนนรอบเขตอุทยาน และย้ายชาวบ้านบางส่วนที่อยู่ในแนวเขตออกจากพื้นที่อุทยาน ซึ่งส่งผลให้ชาวบ้านกลุ่มนี้ไม่มีที่ดินทำกิน มีการกันพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ป่าชุมชน และที่สาธารณะในตำบลเปิดให้ชาวบ้านที่ไม่มีที่ดินมาใช้เป็นที่ทำกิน

จากการทำงานอนุรักษ์ป่าทำให้ผู้นำจากห้าหมู่บ้านได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เมื่อแกนนำกลุ่มอนุรักษ์ แต่ละคนได้เข้าไปทำงานในส่วนต่างๆ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. โรงเรียน ฯลฯ ทำให้สามารถขยายกิจกรรมการพัฒนาไปสู่เรื่องอื่นๆ อย่างเช่น กองทุนอนุรักษ์ป่า ซึ่งช่วงต้นได้รับการสนับสนุนกองทุนจาก ปตท. 600,000 บาท จัดระบบการออมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและนำมาบริหารจัดการโดยให้สมาชิกยืมไปประกอบอาชีพ จ่ายค่าบำรุงร้อยละ 1 บาท/เดือนนำรายได้มาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์ป่า เช่น ทำแนวกันไฟ ปลูกป่าเพิ่ม ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันที่กองทุนเพิ่มขึ้นเป็น 1,700,000 บาท นอกจากนั้นได้มีกิจกรรม

อื่นๆ เช่น การพัฒนาอาชีพเพาะเห็ด การจัดที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ที่บ้านบุไทร (สนับสนุนโดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุรนารี) การจัดตลาดชุมชน รองรับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น การจัดกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิก 660 คน มีการทำงานร่วมกับ อบต.อย่างใกล้ชิดโดยมีการจัดเรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุและผู้พิการร่วมกันทำให้ได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น ฯลฯ

จนเมื่อ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนมีผลบังคับใช้ แกนนำนโยบายเครือข่ายอนุรักษ์ต้นน้ำมาร่วมกับกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในตำบลรวม 57 กลุ่ม ได้ร่วมกันจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลขึ้นมา มีสมาชิกจากตัวแทนชุมชน 54 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เมื่อจัดตั้งแล้วมีการประชุมกันต่อเนื่องทุกเดือน รวมทั้งมีการ رصدคุยปรึกษาหารือกันที่ระดับหมู่บ้านแบบสภาหมู่บ้านในหลายหมู่บ้านอีกด้วย

ปัจจุบันตำบลไทยสามัคคี ได้มีการจัดปรับการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีอยู่เดิมกับสภาองค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยเวทีการประชุมระดับตำบลที่มีทุกสิ้นเดือน จะเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างเครือข่ายอนุรักษ์ ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนระดับตำบล(ศอ.ชต.) และสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อร่วมกันทำงานที่จะนำไปสู่เป้าหมายการแก้ไขปัญหาและพัฒนาาร่วมกันของตำบลไทยสามัคคี โดยใช้สถานที่ที่เป็นที่ทำการของวิยชุมชน (ซึ่งเป็นที่ทำการของหน่วยอนุรักษ์เดิมที่ยกให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ งานที่กำลังจะทำในเร็ววันนี้ก็คือ การอบรมพัฒนาแกนนำชุมชนในตำบล เพื่อให้คนเหล่านี้เป็นกำลังในการไปช่วยพัฒนาสภาหมู่บ้าน โดยที่เห็นร่วมกันว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลจะเข้มแข็งได้จะต้องมีฐานจากสภาหมู่บ้านที่เป็นเวทีประชุมต่อเนื่องของคนในหมู่บ้านนั้น ซึ่งโครงสร้าง องค์ประกอบของสภาหมู่บ้านก็เป็นการร่วมกันกำหนดของคนในหมู่บ้านนั้นๆ โดยไม่ติดกับการกำหนดองค์

ประกอบตามที่ตามกฎหมายปกครองท้องถิ่นที่กำหนดเรื่องคณะกรรมการหมู่บ้านเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นการเปิดพื้นที่ให้คนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมากที่สุด แกนนำตำบลไทยสามัคคีเชื่อว่าถ้าฐานที่ระดับหมู่บ้านมั่นคง ไม่แยกฝ่ายระหว่างผู้ที่ชนะเลือกตั้งกับผู้ที่ไม่ได้เลือกตั้ง ทุกคนมีพื้นที่ในการทำงานร่วมกันแล้ว จะเป็นความสมานฉันท์ที่สร้างจากฐานรากอย่างแท้จริง การเข้าไปพัฒนาสภาองค์กรชุมชนในระดับหมู่บ้านนั้นเน้นการนำข้อมูลต่างที่มีอยู่มาดูร่วมกันในเวที ทั้งเป็นข้อมูลที่มาจากแผนชุมชนเดิม ข้อมูลจปฐ. ข้อมูลองค์กรชุมชนที่จัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กร เพื่อให้เกิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนร่วมกัน นำไปสู่การกำหนดแผนพัฒนาหมู่บ้านและตำบลต่อไป

การมีสภาองค์กรชุมชนของตำบลไทยสามัคคี ไม่แยกเรื่องสภาจากงานพัฒนาตำบลหมู่บ้านที่เครือข่ายและกลไกต่างๆที่มีอยู่เดิม งานพัฒนาด้านต่างๆที่เป็นการแก้ไขปัญหาของคนในพื้นที่ก็มีการสานต่อโดยใช้ประโยชน์จากทุนเดิม โอกาสและกฎหมายต่างๆให้เกิดประชุมกับชาวบ้านในพื้นที่ให้มากที่สุด โดยใช้ประสบการณ์ทำงานเดิมที่ผ่านมาต่อยอดขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ดิน ซึ่งเป็นเรื่องที่ชุมชนในตำบลไทยสามัคคีได้ร่วมกันทำในช่วงที่ผ่านมา

ตำบลไทยสามัคคีได้เริ่มกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ดินโดยใช้โอกาสจากการที่มีการลงทะเบียนคนจนในปัญหาที่ดินเมื่อปี 2447 และใช้งบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่ดินจาก ศตจ. ปชช. ที่ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งในตำบลมีผู้มาลงทะเบียนถึง 928 ราย แต่เมื่อตรวจสอบข้อมูลกันจริงๆแล้วเหลือ 228 ราย ซึ่งในจำนวนนั้นมีผู้ที่เคยถูกย้ายจากพื้นที่ป่าด้วย เครือข่ายจึงได้มีการประชุมชาวบ้านหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดิน ช่วยกันดูว่าจะสามารถนำพื้นที่ส่วนไหนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งพบว่าในช่วงที่เครือข่ายอนุรักษ์ได้กันแนวเขตร่วมกับ

อุทยานในระหว่างปี 2537-2543 ได้กันพื้นที่ใกล้แนวเขตไว้ ประมาณ 500 ไร่ ซึ่งอุทยานจะใช้เป็นพื้นที่ปลูกป่าเพิ่ม แต่เครือข่ายอนุรักษ์เห็นว่ามันจะสามารถนำมาจัดเป็นที่ดินทำกินสำหรับชาวบ้าน ซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นชาวบ้านที่ถูกย้ายออกมาจากเขตป่าและผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน จึงได้เริ่มรวมกลุ่มผู้ที่ไม่มีที่ทำกิน 142 ครอบครัว มีการออมเงินร่วมกันเดือนละ 50 บาท ซึ่งขณะนี้เงินออมรวมประมาณ 70,000 บาท (เมื่อออมครบ 100,000 บาท อบต.จะสมทบเพิ่มให้) วางกติกาการจัดที่ดินทำกิน โดยแบ่งเป็นที่ดินเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในบริเวณเดียวกันครอบครัวละ 1 งาน และที่ดินทำกินครอบครัวละ 3 ไร่ ขณะนี้ได้มีการจัดผังแบ่งแปลง ทำแผนการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและการพัฒนาพื้นที่ บางส่วนเข้าทำกินโดยการปลูกพืชตามที่เคยปลูก เช่น มันสำปะหลังไปก่อน แต่ระยะต่อไปจะมีการหารือเรื่องการพัฒนาอาชีพมากขึ้น เพราะเป็นที่ดินที่เหมาะสมแก่การทำ การเกษตรปลูกพืชผักได้หลายอย่าง อยู่ใกล้แหล่งน้ำ และแหล่งตลาด การท่องเที่ยวการเกษตร

ก่อนที่จะสามารถนำที่ดินมาจัดเป็นที่ทำกินได้มีการหารือกันหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวทีประชุมสภาองค์กรชุมชนที่พัฒนาจากเวทีสภาเครือข่ายอนุรักษ์ต้นน้ำมูนที่มีการประชุมร่วมกันทุกเดือน และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมด้วย ช่วงแรกหัวหน้าอุทยานได้ตั้งคำถามว่าถ้าจะนำพื้นที่ตรงนี้มาเป็นที่ทำกินแล้ว ทำอย่างไรจะให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้โดยไม่มีการไปทำลายป่า จะจัดสรรที่ดินให้เป็นธรรมได้อย่างไร และจะดูแลรักษาที่ดินให้มีการเปลี่ยนมือได้อย่างไร ซึ่งถ้าหากผู้ที่มาทำเรื่องที่ดินไม่ได้ทำเรื่องการอนุรักษ์ปามาก่อนจะไม่สามารถทำได้ แต่ผลงานที่ผ่านมาเป็นตัวยืนยันว่าชาวบ้านได้ร่วมกันดูแลรักษาป่าทั้งในเรื่องการทำแนวกันไฟ การปลูกป่าเพิ่ม ในส่วนของการจัดแบ่งที่ดินก็มาจากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันทั้งในส่วนของผู้ที่เดือดร้อนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การวางกติกาการใช้ที่ดินร่วมกัน รวมทั้งการออมเพื่อตั้งเป็น

กองทุนที่ดิน ถ้ากรณีที่บางรายไม่สามารถทำกินต่อได้จะต้องขายคืนให้
กองทุนที่ดิน

นอกจากพื้นที่ที่นำมาจัดให้เป็นที่ดินทำกินสำหรับ 142 ครัวเรือน
นี้แล้ว ในตำบลไทยสามัคคียังมีพื้นที่ที่กั้นไว้เป็นที่ดินสาธารณะอีก
ประมาณอีกประมาณ 300 ไร่ ที่เปิดให้ผู้ที่ไม่มีที่ทำกินไปใช้ทำกินแบบ

แปลงรวม ที่ป่าชุมชน และที่สาธารณะอีกบางแปลงที่จะสามารถนำมาจัดให้เกิดการประโยชน์ร่วมกันของคนในพื้นที่ได้ ในท่ามกลางสถานการณ์ที่พื้นที่ดินบริเวณวังน้ำเขียวเป็นพื้นที่ที่มีอากาศเย็นสบายตลอดปี จึงเป็นพื้นที่ทำเลทองที่คนต่างพื้นที่ต้องการมากว่านซื้อเพื่อทำรีสอร์ทหรือบ้านพักส่วนตัว การดูแลที่จะทำให้ที่ดินยังคงเป็นของคนในพื้นที่ได้ใช้เป็นที่ทำกินและดูแลสุขภาพทรัพยากรควบคู่กันไป จึงเป็นโจทย์สำคัญของสภาองค์กรชุมชนและอบต.ไทยสามัคคี ที่จะร่วมกันจัดการดูแลรักษาทรัพยากรให้เป็นของคนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

คุณสมบุญ สิงกิ่ง ทั้งทำให้คิดว่า “ที่ผ่านมาเราออกไปต่อสู้ข้างนอก ไปเสนอนโยบาย ไปร้องเรียนกับหน่วยงานต่างๆ มามากแล้ว แต่ละหน่วยงานก็โยนกันไปโยนกันมา เมื่อเรากลับมาช่วยกันทำที่พื้นที่ในทุกเรื่องอย่างจริงจัง ใช้กลุ่มองค์กรที่มีอยู่ในพื้นที่ร่วมกันทำ ทำข้อมูลให้ชัดเจน ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนมาปรึกษาหารือร่วมกัน ปัญหาต่างๆ ก็จะคลี่คลายได้ จากระดับตำบลเราก็มีเวทีที่ประชุมระดับจังหวัดที่จะประสานการแก้ไขปัญหาร่วมกับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีปัญหาด້ายๆ กัน”

ข้อสังเกต

บทเรียน ปัญหาอุปสรรคในการ
ส่งเสริมการจัดตั้งช่วงที่ผ่านมา

ข้อสังเกต

บทเรียนจากการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในช่วงที่ผ่านมา

1. พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน เป็น พ.ร.บ.ที่เกิดจากการร่างกฎหมายโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมที่เห็นความสำคัญของการมีเวทีการปรึกษาหารือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การเห็นประโยชน์ของสภาองค์กรชุมชน จึงได้รวมพลังกันอย่างจริงจังในการเสนอกฎหมาย มีการติดตามอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกฎหมายมีผลบังคับใช้ ความรู้สึกเป็นเจ้าของกฎหมายฉบับนี้จึงมีสูง การร่วมกันนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ จึงได้มีการดำเนินการอย่างทุ่มเท จริงจัง รวมทั้งการมีทุนเดิมของการเป็นสภาองค์กรชุมชนมาแล้วส่วนหนึ่ง ทำให้สามารถส่งเสริมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนที่เป็นทางการได้ถึง 1,070 แห่ง ในช่วงเวลาเพียงประมาณ สามเดือนเศษ

2. การวางแนวทางการขับเคลื่อนโดยการกระจายไปที่เครือข่ายชุมชนที่รวมตัวกันเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด ร่วมกับเครือข่ายสมัชชาขององค์กรชุมชนแห่งประเทศไทย (สอท.) ซึ่งมีบทบาทในการผลักดันกฎหมายฉบับนี้มาตั้งแต่ช่วงแรก และกลไกการ

สนับสนุนการขับเคลื่อนทั้งในระดับชาติและระดับภาค การเชื่อมโยงกับภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ ทำให้การส่งเสริมจัดตั้งและการจัดประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับจังหวัด สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่วางร่วมกัน ภายในช่วงเวลาอันจำกัด ถือเป็นการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพสูง

3. แม้ว่าการส่งเสริมกฎหมาย พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ได้มีการคัดค้าน ไม่เห็นด้วยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางหน่วยงานและสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้ และได้มีการประสานงานทำความเข้าใจร่วมกันในระดับนโยบายของหน่วยงาน รวมทั้งการประสานสร้างความเข้าใจของเครือข่ายชุมชนกับหน่วยงานรัฐในระดับจังหวัด ทำให้ปัญหาการคัดค้าน หรือไม่ให้ความร่วมมือมีน้อยกว่าที่คาดไว้ กรมการปกครองได้ทำหนังสือแจ้งหน่วยงานในสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อวางแผนทางการดำเนินงานตาม พ.ร.บ.ในส่วนที่เกี่ยวข้อง นายอำเภอหลายแห่งเข้าร่วมในเวทีการประชุมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ อบต.หลายแห่งให้การสนับสนุนด้วยดี องค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายแห่งเริ่มให้ความสนใจการจัดประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล รวมทั้งสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้มีการจัดงานสัมมนา อบต.ในพื้นที่ต่างๆ ได้ช่วยให้ข้อมูลสร้างความเข้าใจเรื่อง พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน กับ อบต. อีกทางหนึ่ง

4. พื้นที่ที่มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีฐานทุนงานพัฒนาด้านต่างๆที่มีการทำงานร่วมกัน โดยใช้เวทีการปรึกษาหารือ/การประชุมที่ต่อเนื่อง เป็นรูปแบบสภาองค์กรชุมชนที่ไม่เป็นทางการ แต่เมื่อมีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนที่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ หลายพื้นที่ยังคงจัดเวทีการประชุมปรึกษาหารืออย่างเป็นทางการ

ในรูปแบบเวทีชาวบ้านเหมือนเดิม แต่หลายพื้นที่ค่อนข้างติดกับการประชุมที่มีรูปแบบเป็นทางการสูง เก่งกว่าจะไม่ใช่ไปตามระเบียบวาระที่กำหนด โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือสมาชิกที่มาจากราชการ ทำให้บรรยากาศการประชุมไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งในช่วงต่อไปจำเป็นต้องมีการร่วมกันคิดค้นแนวทางรูปแบบการประชุมปรึกษาหารือของสภาองค์กรชุมชนตำบล ใช้ตัวอย่างดีๆ ของบางพื้นที่มาขยายเพื่อสร้างวัฒนธรรมการประชุมแบบปรึกษาหารือที่เป็นธรรมชาติ

5. แม้ว่าพื้นที่ที่จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลในช่วงแรกส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่มีฐานทุนงานพัฒนาเดิมและมีการทำงานในลักษณะสภาชุมชนหรือสภาผู้นำมาก่อนแล้ว แต่การเร่งส่งเสริมจัดตั้งภายในช่วงเวลาจำกัด ทำให้พื้นที่ที่มีสภาองค์กรชุมชนที่เป็นรูปแบบตามวิถีของตำบล หมู่บ้านนั้นๆ มาก่อน รวมทั้งสภาชุมชนที่มีมิติเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น ยังไม่เข้าสู่การจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนที่เป็นทางการ เนื่องจากบาง ส่วนไม่เห็นด้วยที่เร่งรีบจดทะเบียนจัดตั้ง หรือเห็นว่าเป็นสภาอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมาย หรือบางพื้นที่เป็นสภาโดยมีสมาชิกจากทุกภาคส่วนในตำบล แต่เมื่อ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ห้ามผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมือง เช่น อบต. ฯลฯ ทำให้ไม่อยากจัดปรับจากรูปแบบสภาเดิม ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมแล้ว

6. การจัดประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นการเตรียมการจัดประชุมในช่วงเวลาที่กระชั้นชิดส่วนใหญ่แล้วคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนจะเป็นหลักในการประสานหน่วยงานที่เข้าร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม ส่วนใหญ่การประชุมเป็นไปได้ด้วยดี แต่บางจังหวัด ก็มีปัญหาข้อติดขัดไม่สามารถจัดปรับเวลาที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ติดภารกิจอื่นมาเป็นประธานได้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะ

มาร่วมประชุม แม้ว่าผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลบางส่วนและคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนจะเคยมีการจัดประชุมระดับจังหวัดโดยใช้ห้องประชุมที่ศาลากลาง หรือสถานที่ของหน่วยงานราชการมาแล้ว แต่ในการจัดประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลระดับจังหวัดครั้งแรก มีผู้แทนระดับตำบลที่เป็นคนใหม่ยังไม่รู้จักกันมากนักส่วนหนึ่ง ประกอบกับระเบียบวาระการประชุมครั้งแรกเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาระที่ระบุไว้ตาม พ.ร.บ. ในหลายมาตรา ทำให้ผู้จัดประชุมและผู้เข้าประชุมค่อนข้างติดขัดกับการประชุมที่มีความเป็นทางการสูง การเตรียมการล่วงหน้าสามารถช่วยทำให้การประชุมราบรื่นขึ้น มีเพียงบางส่วนที่อาจสับสนระหว่างการประชุมเตรียมกับการประชุมในวันประชุมทางการ ซึ่งในการประชุมครั้งต่อไปเรื่องที่เข้าสู่ที่ประชุมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับงานพัฒนาหรือปัญหาของตำบลต่างๆ ก็น่าจะทำให้การประชุมมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น รวมทั้งหากทีมงานที่ได้รับเลือกเป็นฝ่ายเลขานุการ ประธาน รองประธานได้มีการเตรียมการร่วมกัน และผู้เข้าประชุมรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้นก็จะทำให้การประชุมมีชีวิตชีวา เป็นการประชุมปรึกษาหารือที่มีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น

7. คณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ในระดับต่างๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ พอช. (ซึ่งอาจศึกษาทำความเข้าใจ พ.ร.บ. ไม่ลึกซึ้ง หรือแม้จะศึกษามาก่อนก็อาจยังไม่เข้าใจถ้ายังไม่เจอสถานการณ์จริง) ได้มีการทำความเข้าใจ ศึกษารายละเอียด พ.ร.บ. และกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปพร้อมๆ กับการส่งเสริมจัดตั้ง และการประสานทำความเข้าใจกับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง บางเรื่องมีการตีความที่แตกต่างกัน ทั้งในส่วนที่เป็นข้อความตามที่เขียนไว้ใน พ.ร.บ. และการอธิบายถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทำให้ต้องมีการปรึกษาหารือสอบถาม ประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมายกันต่อเนื่อง แต่ก็ถือว่าสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งการใช้ความสามารถในการจัดการคลี่คลาย

ปัญหาเฉพาะหน้าของคณะทำงานขับเคลื่อน และเจ้าหน้าที่ พอช.ที่มีมาตลอดช่วงเวลาสามเดือนที่ผ่านมา แต่จากการประเมินร่วมกันเห็นว่าส่วนใหญ่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คิดค้นรูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การตรวจสอบเอกสารการจดทะเบียนซึ่งหลายส่วนเห็นว่ามีความซับซ้อนมาก การตรวจโดยหลายจุดอาจทำให้มาตรฐานแตกต่างกันหรืออาจไม่เสร็จทันตามกำหนด การดำเนินการของภาคอีสานจึงมีคณะทำงานมาตรวจสอบเอกสารร่วมกันในระดับภาคฯ

8. แม้ว่าการส่งเสริมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในช่วงที่ผ่านมา จะสามารถจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลได้ถึง 1,075 แห่ง แต่อย่างไรก็ตาม ความเป็น “สภาองค์กรชุมชน” ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ที่จะให้สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งมีความสามารถในการจัดการตนเอง เป็นสภาองค์กรชุมชนที่มีเนื้อหา มีข้อมูล มีแผน และมีบทบาทในหลายด้านตามที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ. นั้น แม้ว่าได้มีการประชุมจัดตั้งและจัดแจ้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนไปแล้ว ยังถือเป็นจุดเริ่มต้นของสภาองค์กรชุมชนที่เริ่มมีโครงร่าง ซึ่งจะต้องมีการเติมเนื้อหาสาระต่อไป สมาชิกสภาองค์กรชุมชนส่วนหนึ่งอาจยังไม่ได้เข้าใจเรื่องเจตนารมณ์ สาระสำคัญของสภาองค์กรชุมชนที่ชัดเจนตรงกัน หรือยังไม่ได้มีการคิดถึงในระยะต่อไปหลังจัดตั้งแล้วจะทำงานต่อกันแบบใดอย่างไร รวมทั้งคณะทำงานขับเคลื่อนและผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนอาจยังไม่ได้มีการคิดร่วมกันในส่วนของการสนับสนุนการพัฒนาที่จะให้สภาองค์กรชุมชนสามารถเดินหน้าได้ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ต่อไป

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. การส่งเสริมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในเขตเมือง ซึ่งตามพ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชนได้ระบุให้ตำบล หมายความว่า พื้นที่ในความรับผิดชอบของเทศบาลและเขตในกรุงเทพมหานครด้วย ทำให้พื้นที่จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผู้อยู่อาศัยมากกว่าระดับตำบลมาก สามารถจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนได้เท่ากับหนึ่งตำบล รวมทั้งความหมายของชุมชนในเมือง ซึ่งเป็นชุมชนตามพื้นที่ที่มีการเข้าใจที่สับสนกับชุมชนตามพ.ร.บ. ที่หมายถึง กลุ่ม/องค์กรชุมชน

2. การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เนื่องจากการส่งเสริมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในช่วงที่ผ่านมาอยู่ในช่วงการเลือกตั้ง อบต./ เทศบาล ทำให้การประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น และข้าราชการในพื้นที่บางแห่ง มีอุปสรรค เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง รวมทั้งเกรงว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นกลางในการเลือกตั้ง และเกรงว่าจะถูกร้องเรียน ซึ่งบางพื้นที่หน่วยงานได้ขอให้ผ่านช่วงเลือกตั้งไปก่อน แล้วค่อยจัดตั้ง

3. การที่ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน มีความเชื่อมโยงกับ พ.ร.บ. สภาพัฒนาการเมืองมีส่วนดีที่ทำให้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเชื่อมต่อกันในทุกระดับและทั้งสอง พ.ร.บ.ก็มุ่งเน้นเสริมสร้างประชาธิปไตย สุภาพร ความเข้มแข็งของการเมืองภาคพลเมือง แต่ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน เป็น พ.ร.บ.ส่งเสริมการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นไปตาม ความพร้อมและเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ แต่ พ.ร.บ. สภาพัฒนาการเมืองเป็น พ.ร.บ.ที่กำหนดช่วงเวลาที่จะให้ได้มาซึ่งสมาชิก สภาพัฒนาการเมืองที่มาจากการเลือกกันเองของที่ประชุมระดับจังหวัด ของสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดละ 1 คนภายใน 210 วัน ทำให้บาง พื้นที่ต้องเร่งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลและจัดประชุมระดับจังหวัด ของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้ทันภายในเวลาที่กำหนด (ส่งรายชื่อภายใน 26 ส.ค. 51)

อย่างไรก็ตามบางส่วนเห็นว่าการกำหนดเวลาที่ชัดเจน ได้ ทำให้คณะทำงานมีการวางแผนเป้าหมาย วางแผนการส่งเสริมจัดตั้งที่มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่วนการที่สามารถจัดตั้งได้จำนวนค่อนข้างมากใน ช่วงเวลาจำกัดนั้น เป็นเพราะชุมชนมีความพร้อมที่จะจัดตั้งสภาองค์กร ชุมชนอยู่แล้ว ไม่ได้เป็นการเร่งรัดแต่อย่างใด

ทิศทางการขับเคลื่อน สภาองค์กรชุมชนในช่วงต่อไป

ทิศทาง เป้าหมาย

และแนวทางการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในช่วงต่อไป

จากการสรุปบทเรียนการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในระยะที่ผ่านมาและการวิเคราะห์ภารกิจของสภาองค์กรชุมชนทุกระดับ ที่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด การขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนในระยะต่อไป **จึงมีทั้งการพัฒนาคุณภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้วทั้ง 1,075 แห่ง** เพื่อให้เกิดการวางระบบการบริหารจัดการงานพัฒนาใหม่ที่ชุมชนเป็นตัวตั้งการเชื่อมโยงประเด็นการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล โดยใช้การจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการใช้สภาองค์กรชุมชนเชื่อมโยงการขับเคลื่อนงานพัฒนาจากหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบลสู่การพัฒนาระดับจังหวัด/ระดับชาติ **และการขยายการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่ที่สนใจและมีความพร้อม** รวมทั้งศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการควบคู่กับการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนโดยมีทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในระยะต่อไป ดังนี้

1. ทิศทางของสภาองค์กรชุมชน

● **สภาองค์กรชุมชนต้องเป็นของสภาของประชาชนเป็นสภาขององค์กรชุมชน** ที่มีเครือข่ายทั่วประเทศ เป็นเครือข่ายชาวบ้านมีฐานจากทุกหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด เป็นเครือข่ายองค์กรขับเคลื่อนงานพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนมีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในชุมชนลุกขึ้นมาจัดการตัวเอง โดยใช้การจัดทำแผนชุมชน สร้างการเรียนรู้ร่วมกันให้ชาวบ้านและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจนและเป็นเป้าหมายของทุกฝ่ายร่วมกันให้เกิดพลังขึ้นในสังคม ทั้งเป้าหมายของหมู่บ้านเป้าหมายของตำบล จังหวัด ชาติและองค์กรทั่วประเทศ ที่จะนำมาซึ่งความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของคนทั้งหมด

● **สภาองค์กรชุมชนต้องพัฒนาศักยภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพในการจัดการตนเองเพื่อบรรลุภารกิจที่ดั่งามสร้างสรรค์** โดย **ทำความดี** คือ ไม่ทำสิ่งที่เป็นโทษ อะไรที่ไม่ดี ทำสิ่งที่เป็นคุณ เป็นประโยชน์ที่สร้างสรรค์ที่ดั่งาม และพัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ **สร้างความสามารถ** คือ ความสามารถในด้านความคิด ความสามารถทางเทคนิค วิธีการและความสามารถในการจัดการ **ฉลาดเรียนรู้** คือ รู้จักเรียนรู้ ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ค้นหาสิ่งที่ดีเรียนรู้จากความสำเร็จ เป็นประโยชน์มาก คือ การค้นหาเรียนรู้จากความสำเร็จ เพื่อจะได้นำความรู้ไปปรับปรุงพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสมาชิกต้องคิดอย่างแยบคาย อ่อนน้อมถ่อมตน เน้นความเป็นธรรมชาติ สร้างความสามัคคี และมีความเพียร

● **สภาองค์กรชุมชนต้องสร้างรากฐานให้กับการเมืองใหม่**ที่จะเชื่อมกันในระดับตำบล จังหวัดและประเทศทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เป็นสภาที่ไม่แสวงอำนาจ ไม่ขัดแย้งกับใคร

แต่เป็นการสร้างที่ยืนขององค์กรชุมชน สร้างเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน เป็นสภาแห่งความดี สภาแห่งความรู้ มีการทำงานร่วมกัน มีการประชุมร่วมกันและประสานความร่วมมือของคนทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นประชาธิปไตยชุมชนตั้งแต่เริ่มต้น มีแกนนำที่ช่วยให้เกิดเมล็ดพันธุ์แห่งความดีและกระบวนการทางศีลธรรมงอกงามไปทั่วประเทศ เป็นฐานของความจริงและความดีของชุมชน เป็นประชาธิปไตยของประชาชน

● ชุมชนฐานรากที่มีสภาองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือ สร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการจัดการตนเองของชุมชน ต้องเชื่อมโยงภาคประชาชน กับความรู้ และภาครัฐ โดยเชื่อมกับหน่วยงานต่างๆที่อยู่ในท้องถิ่น ทั้งการเชื่อมโยงและร่วมมือกันในด้านข้างตามแนวราบ และเชื่อมโยงสานกันขึ้นมาเป็นเครือข่ายในระดับบน ระดับภาค ชาติ และประสานเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น สภาพัฒนาการเมือง ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ สื่อ และหน่วยงานของรัฐส่วนกลาง ฯลฯ เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานให้เต็มตามศักยภาพ สามารถสร้างสรรค์สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ด้วยพลังขององค์กรชุมชนจากฐานราก

2. เป้าหมายการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน

ในปี 2552 มีเป้าหมายที่การพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ตำบลที่จัดตั้งแล้ว 1,075 แห่ง และจัดตั้งสภาองค์กร ชุมชนใหม่ 500 ตำบล โดยมีจังหวะก้าวในการพัฒนาขบวนสภาองค์กรชุมชน ดังนี้

- วิเคราะห์พื้นที่ (คน กลุ่ม/องค์กร ฐานทุน/ประเด็นงานพัฒนาเดิม ฯลฯ) จัดทำข้อมูลศักยภาพของพื้นที่
- จัดระบบการทำงานของสภาองค์กรชุมชนที่จัดตั้งแล้ว (ทีมงาน แผนงาน การบริหารจัดการ ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน ตัวชี้วัดเพื่อการติดตามการดำเนินงาน ฯลฯ) เพื่อนำไปสู่การจัดการตนเอง และการพึ่งตน

เองของสภาองค์กรชุมชนตำบล

- พัฒนาศักยภาพคน องค์กร แกนนำ ให้มีเอกภาพทางความคิด/อุดมการณ์ เอกภาพในการทำงานร่วมกัน
- สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้ว จัดทำแผนชีวิตชุมชน แผนการพัฒนาคุณภาพ/ความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนตำบล แผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- ใช้กรณีรูปธรรม/ความสำเร็จจากสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้ว เป็นพื้นที่การเรียนรู้เพื่อการขยายผลตามพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน
- ประสานเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีในทุกระดับ

3. แนวทางการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในระยะต่อไป

3.1 พัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้ว โดย

- **สร้างความเข้าใจให้คนในพื้นที่ที่มีสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เข้าใจว่าสภา** เป็น “สภาที่กินได้” เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนในชุมชน และมีความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างใกล้ชิด สร้างความสามัคคีในชุมชน และเป็น “สภาแบบชาวบ้าน” ที่มี รูปแบบที่เรียบง่าย มีจิตสำนึกร่วมและความตระหนักร่วม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เน้นการสร้าง ความสมานฉันท์ มีความเอื้ออาทรต่อทุกคนและทุกองค์กร มีการประชุมปรึกษาหารือ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และแสวงหาแนวทางและจุดร่วมของคนในพื้นที่
- พัฒนาข้อมูลและระบบข้อมูลสภาองค์กรชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลงานพัฒนาในพื้นที่ เชื่อมโยงและใช้ข้อมูลในการสนับสนุนการพัฒนากลุ่มองค์กรสมาชิก และการจัดทำแผนพัฒนาของสภาองค์กรชุมชนทุกระดับ

- พัฒนาแกนนำสภาองค์กรชุมชน และสมาชิกสภาองค์กรชุมชน ให้เข้าใจเจตนารมณ์ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการดำเนินงานของชุมชน เช่น การบริหารจัดการ การประชุม การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรที่มีชุมชนในพื้นที่เป็นแกนหลักมีการติดตามงานพัฒนาของหน่วยงานภายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และแจ้งต่อคนในชุมชน และสาธารณะ รวมทั้งวางกติกาการดำเนินงาน การสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่เข้าร่วมในการดำเนินงาน และพัฒนาทักษะการจัดการและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นกลไกหลักที่รับฟังและสะท้อนปัญหาในชุมชนได้ทุกเรื่อง โดยใช้การจัดทำแผนชุมชนสร้างการเรียนรู้ เรื่องราวของชุมชน แก้ไขปัญหาให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ โดยกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ในระยะสั้นที่คนในชุมชนพอใจ มีผลงานต่อเนื่องสู่การขยายผลรวมทั้งรายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในตำบลอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำรายงานประจำปีของสภาองค์กรชุมชนตำบล
- ขยายฐานสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลให้ครอบคลุมเรื่องราวในชุมชน โดยให้กลุ่ม/ชุมชนที่มีการดำเนินงานในพื้นที่มาจดแจ้ง และเข้าร่วมเป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชน โดยให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง มีระบบการสื่อสารที่มีพลัง เช่น วิทยุชุมชนหอกระจายข่าว ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานและสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนในสังคม

ทั้งท้องถิ่นและท้องที่

- เชื่อมโยงประสานแผนการทำงานของสภาองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด และใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนนำเสนอปัญหาและงานพัฒนาด้านต่างๆ ของชุมชน และประสานเชื่อมโยงการทำงานกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น
- พัฒนาพื้นที่สภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีคุณภาพ มีรูปธรรมงานพัฒนาที่เข้มแข็งเป็นศูนย์การเรียนรู้ และการจัดการความรู้ควบคู่กับการพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตำบล

3.2 ส่งเสริมการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในพื้นที่ใหม่ โดย

- เน้นการขยายพื้นที่สภาองค์กรชุมชน โดยใช้พื้นที่คุณภาพที่มีรูปธรรม และตัวอย่างความสำเร็จของสภาองค์กรชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเป็นสื่อในการขยายการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่ใหม่ ให้เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจมีความพร้อมและเห็นประโยชน์ของการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน โดยไม่เร่งรีบจัดตั้งเหมือนช่วงที่ผ่านมา
- สนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนที่มีรูปแบบและมีความเป็นสภาที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมชุมชน แต่ยังไม่ได้เข้าร่วมจัดตั้งในช่วงที่ผ่านมา เพราะเป็นช่วงที่เร่งรัดในการจัดแจ้งให้ทันตามกำหนดเวลาที่ พ.ร.บ.สภาพัฒนาการเมืองกำหนดและใช้ประเด็นงานพัฒนาในพื้นที่เป็นตัวขับเคลื่อนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล
- เน้นการรวบรวมและรับรองข้อมูลชุมชนร่วมกันในเวทีระดับหมู่บ้าน/ตำบล ก่อนการจดแจ้ง เพื่อให้เป็นที่รับรู้ข้อมูลร่วมกันก่อนการจัดตั้งสภาฯ
- จัดปรับระบบคณะทำงานขับเคลื่อนระดับจังหวัดระดับ

ภาค และระดับชาติ ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการจัดตั้ง
สภาองค์กรชุมชนตำบล ให้สอดคล้องกับแนวทางการ
ขับเคลื่อนต่อไป

- เน้นความร่วมมือกับภาคีภาครัฐ ประชาสังคม ท้องถิ่นและ
หน่วยงานอื่นๆ ในการวางแผนการขยายการจัดตั้งสภา
องค์กรชุมชนในช่วงต่อไปให้มีทิศทางร่วมกันมากขึ้น เช่น
การกระจายให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอ และทำนาร่อง
เต็มพื้นที่ระดับอำเภอที่มีความพร้อม

3.3 ขับเคลื่อนและการเชื่อมโยงการทำงานในระดับจังหวัด ของสภาองค์กรชุมชนตำบล โดย

- จัดระบบงานของที่ประชุมระดับจังหวัดฯ ได้แก่ ระบบการ
ประชุม ระบบงานข้อมูล สื่อเผยแพร่ในระดับจังหวัด และ
รวบรวมข้อมูล แผนการพัฒนาของตำบล สถานการณ์
ภายในจังหวัดและภายนอกเพื่อนำมาวิเคราะห์/สังเคราะห์
กำหนดทิศทาง เป้าหมายการพัฒนาของภาคประชาชน
- ประสานแผนการพัฒนาด้านต่างๆ ของสภาองค์กรชุมชน
ตำบล เป็นแผนพัฒนาภาคประชาชนในระดับจังหวัด
ค้นหา ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวิชุมชน ประเด็นร่วมใน
ระดับจังหวัดเพื่อเชื่อมการพัฒนา กับหน่วยงาน เสนอแนว
ทาง/แผนพัฒนาภาคประชาชน กับแผนพัฒนาจังหวัด
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เชื่อมโยงและปรับปรุงบทบาทกลไกการพัฒนาในระดับ
จังหวัด ระหว่างกลไกการทำงานร่วมกันที่มีอยู่เดิม เช่น
ศจพ.ปชช. ศูนย์ประสานงานจังหวัด กลไกการทำงานร่วม
ของภาคประชาชนทั้งที่เป็นกลไกของภาคประชาชนระดับ
จังหวัด และกลไกการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ให้

เชื่อมโยงกับที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล

- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานส่วนกลางที่มีบทบาท ไปสนับสนุนงานพัฒนาภาคชุมชนในพื้นที่ โดยใช้แผนพัฒนาภาคชุมชนที่มาจากที่ประชุมระดับจังหวัดเป็นตัว เชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน

3.4 ขับเคลื่อนและเชื่อมโยงการทำงานในระดับชาติของ สภาองค์กรชุมชนตำบล โดย

- ใช้เวทีประชุมใหญ่ระดับชาติ เพื่อเน้นย้ำเรื่องเจตนารมณ์ แนวทางการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตามพ.ร.บ.สภา องค์กรชุมชนและหนุนเสริม/ผลักดันแผนงานของสภาฯ ระดับจังหวัด ให้มีรูปธรรมความสำเร็จ โดยนำเรื่องสำคัญ จากระดับพื้นที่ เช่น ประเด็นที่ดิน ฯลฯ เชื่อมโยงสู่การแก้ ปัญหา ในระดับชาติ โดยรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา ศักยภาพ จากสภาองค์กรชุมชนระดับพื้นที่ไปสู่การพูดคุย เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา/การหนุนเสริม รวมทั้งเชื่อมโย่ กับนโยบายในระดับชาติ
- เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมเวทีการประชุมระดับชาติ เพื่อปรึกษาหารือแนวทางที่ให้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็น ฐานการทำงานพัฒนาร่วมกันในระดับพื้นที่
- ติดตามแผนงาน นโยบาย หน่วยงาน กระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อใหู้เท่าทันสถานการณ์และผลักดันงบประมาณลงสู่ พื้นที่ค้นหาประเด็นปัญหาพร้อม เพื่อเสนอกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวกับ ปัญหาดังกล่าว
- พัฒนาระบบงานและกลไกของที่ประชุมระดับชาติ เกี่ยวกับ

การส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาสภาฯ การให้ความเห็น
ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย/แผนและการดำเนินงานของรัฐ
และท้องถิ่น รวมถึงนำเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเสนอ กรม.

3.5 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดย

- กระจายการสื่อสาร สารสำคัญ และการดำเนินงานของ
สภาฯให้ทั่วถึง ครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น
ช่องทางวิทยุชุมชน และสื่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ให้
ขบวนองค์กรชุมชนเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการให้มากที่สุด
- เน้นการผลิตและเผยแพร่สื่อ ชุดความรู้ นิทรรศการ ที่เป็น
รูปธรรมจากการดำเนินงานจริงในพื้นที่เพื่อให้เป็นสื่อใน
การขยายผลในการส่งเสริมการจัดตั้งและสื่อการเรียนรู้
ระบบงานสภาองค์กรชุมชนตำบล
- สนับสนุนการสื่อสารของขบวนสภาองค์กรชุมชนกับสังคม
เช่น ทาง ทีวีสาธารณะ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ ฯลฯ

3.6 ศึกษาวิจัย จัดทำทะเบียนกลาง และติดตามประเมินผล

- วางระบบงานที่เชื่อมโยง งานข้อมูล งานทะเบียนกลาง
งานติดตามประเมินผล และงานศึกษาวิจัย โดยการ
ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา นักวิชาการใน
ท้องถิ่น โดยให้ขบวนชุมชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้น
- สนับสนุนการถอดบทเรียนการดำเนินงาน การจัดการ
ความรู้ เพื่อพัฒนาแนวทางและวิธีการส่งเสริมการพัฒนา
สภาองค์กรชุมชน
- ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเชิงปฏิบัติการควบคู่กับการขับเคลื่อน
งานสภาองค์กรชุมชน ได้แก่ การวิจัยประเด็นทางกฎหมาย
การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการยกระดับและพัฒนา
คุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลตลอดจนการศึกษาค้นคว้า

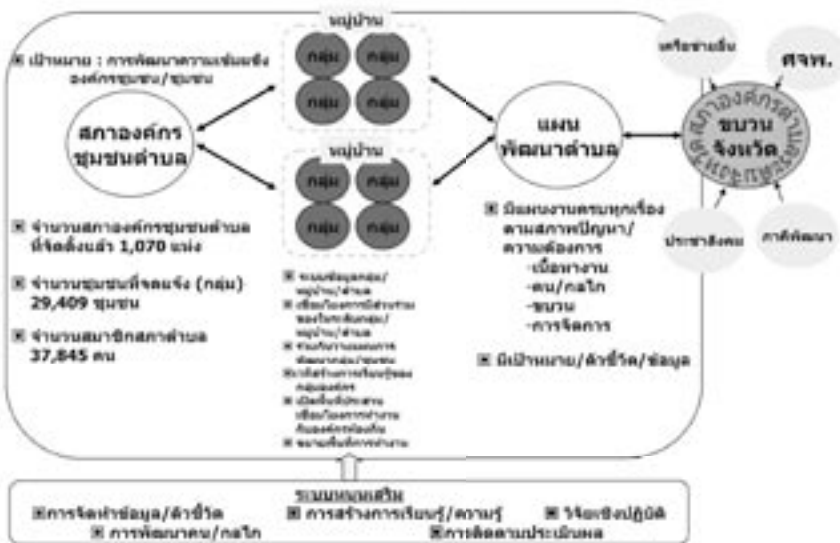
เชิงนโยบายหรือการเชื่อมโยงระหว่างสภาองค์กรชุมชนกับ
เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

- พัฒนาระบบฐานข้อมูล ทะเบียนกลางเกี่ยวกับสภาองค์กร
ชุมชนตำบล รวมทั้งให้ฐานข้อมูลทะเบียนกลางสภาองค์กร
ชุมชน เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลงานพัฒนาต่างๆ และ
เชื่อมโยงข้อมูลสภาองค์กรชุมชนตำบล กับระบบเว็บไซต์
ของจังหวัดทุกจังหวัด

3.7 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย

- จัดประชุมสัมมนาร่วมกับ สมาคม อบต. สมาคม อบจ.
เพื่อร่วมมือกันสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินกิจการ
สภาองค์กรชุมชนตำบล และเวทีระดับจังหวัด
- ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กำหนดหลัก
เกณฑ์ วิธีการสนับสนุน สภาองค์กรชุมชนตำบล ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ประสานความร่วมมือกับกรมการปกครองเพื่อเชื่อมโยง
การทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลกับคณะกรรมการ
หมู่บ้าน
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานส่วนกลางที่มีบทบาท
สนับสนุนการพัฒนาและหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า สช. สสส. สกว. กป.อพช. LDI.
สภาพัฒน์ กพร.ฯลฯ เพื่อให้สภาองค์กรชุมชนตำบล และ
เวทีระดับจังหวัด เป็นฐานในการทำงานร่วมกันในระดับ
พื้นที่

กระบวนการพัฒนาคุณภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ภาคผนวก

- 1) ลำดับเหตุการณ์การสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล
- 2) ประมวลสาระสำคัญบางประเด็นจากการศึกษาวิจัย
พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน
- 4) ทบทวนความเข้าใจและขั้นตอนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล
- 5) รายชื่อผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ลำดับเหตุการณ์สำคัญ ในการดำเนินการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน

ช่วงที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2551

“จัดเตรียมคณะทำงาน วางทิศทางการส่งเสริมและสนับสนุน”

ขบวนการองค์กรชุมชนได้มีการหารือและจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการ 2 ชุด ได้แก่

- 1) คณะทำงานเตรียมการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
- 2) คณะทำงานจัดทำร่างประกาศหลักเกณฑ์การจดทะเบียนฯ

28 มกราคม 2551

จัดประชุมคณะทำงานเตรียมการขับเคลื่อนฯ โดยมีผู้นำพื้นที่ปฏิบัติการมาร่วมด้วยประมาณ 200 คน มีอาจารย์ไพฑูรย์ วัฒนศิริธรรมเข้าร่วมประชุมด้วย

4-5 กุมภาพันธ์ 2551

คณะทำงานจัดทำร่างประกาศหลักเกณฑ์ฯ ลงพื้นที่ศึกษาดูงานในตำบลศีลาลอย ประจวบคีรีขันธ์ และสัมมนาเพื่อให้ได้มาซึ่งประกาศหลักเกณฑ์ดังกล่าว

6 มีนาคม 2551

จัดสัมมนา แนวทางการดำเนินงานกับผู้นำชุมชนและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ สมาคม อบต. อบจ. สมาคมกำนันผู้ใหญ่ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 100 คน

21 มีนาคม 2551

ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า จัดสัมมนาเรื่อง “เส้นทางสู่ความเข้มแข็ง การเมืองภาคพลเมือง” โดยมีเครือข่ายขับเคลื่อนสภาพัฒนาการเมือง ผู้นำชุมชน นักวิชาการ และผู้สนใจเข้าร่วมประมาณ 450 คน

31 มีนาคม 2551

ออกประกาศสถาบันเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ แบบการจดทะเบียนการจัดตั้งชุมชน และการจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551

ช่วงที่ 2 พฤษภาคม – กรกฎาคม 2551

“สร้างความเข้าใจในระดับภาคและระดับจังหวัด”

1-2 พฤษภาคม 2551

จัดงานเปิดสภาองค์กรชุมชนตำบลครั้งแรกและสัมมนายุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน ณ ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีผู้เข้าร่วมงานดังกล่าวจากทุกภาค ประมาณ 1,200 คน

8 พฤษภาคม 2551

ผู้นำชุมชนและผู้บริหาร พอช.หารือกับอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสภาองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12 พฤษภาคม 2551

แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนและคณะอนุกรรมการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน แทน คณะทำงานเตรียมการ ทั้ง 2 ชุด ที่หมดวาระ

21 พฤษภาคม 2551

ออกข้อบังคับสถาบันฉบับที่ 22 ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชน

ช่วงที่ 3 มิถุนายน – กรกฎาคม

“จัดแจ้งชุมชนและจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล”

วันที่ 2 มิถุนายน 2551

ออกประกาศสถาบัน เรื่อง “สถานที่ส่งบัญชีรายชื่อการจดแจ้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล”

25 มิถุนายน 2551

จัดเวทีสร้างความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ในเขตเมือง โดยมีผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ทำงานประเด็นพัฒนาในเมืองและเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเข้าร่วมประมาณ 150 คน

5 กรกฎาคม 2551

สัมมนาคณะทำงานสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด “การดำเนินงานในระดับจังหวัด และการประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล”

ช่วงที่ 4 สิงหาคม - กันยายน 2551

“ประชุมในระดับจังหวัดและคัดเลือกสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง”

4 สิงหาคม 2551

สถาบันฯ ประกาศรายชื่อสภาองค์กรชุมชนตำบล ที่จัดตั้งแล้ว ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดและประกาศลงทางหนังสือพิมพ์

6-22 สิงหาคม 2551

จัดประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ทั้ง 76 จังหวัด โดยมีผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบล ๆ ละ 2 คน เข้าร่วมประชุม พร้อมผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละจังหวัด

26 สิงหาคม 2551

ส่งรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ไปเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง จำนวน 76 คน ไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

ช่วงที่ 5 ตุลาคม – พฤศจิกายน 2551

สรุปบทเรียนและบทวนการดำเนินงาน

2 กันยายน 2551

จัดสัมมนาสรุปบทเรียนการส่งเสริมการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลให้กับเจ้าหน้าที่และคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนในระดับภาคและชาติ

23 กันยายน 2551

จัดประชุมผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบล ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ทั้ง 76 คน โดยมี อาจารย์ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม กล่าวเปิด ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ บรรยายพิเศษและมีการเสวนาการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองโดย ศ.ดร.สุจิต บุญบงการ นพ.นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ นายสน รูปสูง และนางสาวสมสุข บุญญะบัญชา เป็นผู้เสวนา

17 ตุลาคม 2551

จัดประชุมหารือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนโดยมีผู้บริหารท้องถิ่นและผู้นำจากพื้นที่จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนเข้าร่วมประมาณ 50 คน

6-7 พฤศจิกายน 2551

จัดสัมมนาระดับชาติของสภาองค์กรชุมชน มีตัวแทนคณะทำงานขับเคลื่อนระดับชาติ ระดับภาคและระดับจังหวัดฯ ละ 5 คน รวมถึงผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประมาณ 650 คน โดย ศ.นพ.ประเวศ วะสี ให้เกียรติเป็นองค์ปาฐกถาในหัวข้อ “สภาองค์กรชุมชนกับการสร้างการเมืองใหม่” ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

15 ธันวาคม 2551

การประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลคราวแรก เพื่อเตรียมความพร้อมและสนับสนุนการจัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลครั้งที่ 1 นอกจากนี้ยังเป็นการประชุมระดมความเห็นของที่ประชุมต่อการออกแบบระบบกลไกการดำเนินงานของที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

15 มกราคม 2552

ดำเนินการจัดประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนครั้งที่ 1 ซึ่งกำหนดจัด ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้รับการคัดเลือกระดับจังหวัดฯ ละ 2 คน พร้อมผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม

สาระสำคัญบางประเด็น

จากการศึกษาวิจัย พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน

จากการที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้สนับสนุนให้คณะบุคคล เพื่อศึกษากฎหมายและการพัฒนา โดย รศ.ดร.ประสาน บุญโสภาคย์ และคณะเป็นผู้ศึกษา พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ทั้งในส่วนของรายละเอียด และแนวปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนกับสภาองค์กรชุมชนตำบลตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างพ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนกับกฎหมายฉบับอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในที่นี้จะนำเสนอสาระสำคัญบางประเด็นที่อาจยังเข้าใจแตกต่างกันและ ประเด็นที่จะเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลมาอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้คือ

1. คำนิยาม “ตำบล”

ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ที่ว่า “ตำบล” หมายถึง **เขตพื้นที่ในความรับผิดชอบของเทศบาล** องค์การบริหารส่วนตำบล เขตในกรุงเทพมหานครหรือเขตพื้นที่ที่กฎหมายเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น นั้น ในกรณีกรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่ในความรับผิดชอบของเขตในกรุงเทพมหานครหมายความว่าอย่างไร

ถ้าตีความตามตัวอักษรอย่างเดียว อาจมีความหมายได้สองนัย คือ อาจหมายถึงเขตพื้นที่ทั้งหมดของเขตในกรุงเทพมหานคร หรืออาจหมายถึงเขตพื้นที่ทั้งหมดของเขตแต่ละเขตของกรุงเทพมหานครหรือของเทศบาลแต่ละเทศบาล หรืออาจหมายถึงเขตพื้นที่ที่แบ่งไว้เป็นพื้นที่ย่อยของเขตแต่ละเขตในกรุงเทพมหานครหรือของเทศบาลแต่ละเทศบาลก็ได้

ในกรณีเช่นนี้จึงไม่สามารถตีความตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียวได้แต่ต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้และกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย กล่าวคือ

1) เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนพ.ศ.2551 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่า “สมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ซึ่งหมายความว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะให้มีสภาองค์กรชุมชนตำบลเกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ และ

2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 8 ว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงท้องที่จังหวัดให้หมายถึงกรุงเทพมหานคร อ้างถึงเขตท้องที่อำเภอให้หมายถึงเขต อ้างถึงเขตพื้นที่ตำบลให้หมายถึงแขวง

ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า “เขตพื้นที่ในความรับผิดชอบของเขตในกรุงเทพมหานคร” ในนิยามคำว่า “ตำบล” หมายถึงเขตพื้นที่ที่แบ่งไว้ในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร ซึ่งก็คือ “แขวง” นั่นเอง ซึ่งในส่วนของประเทศบาลนครที่มีการแบ่งเป็นแขวงก็เช่นเดียวกัน

2. การประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล

สถานะการเป็นสภาองค์กรชุมชนมีเฉพาะสภาองค์กรชุมชนตำบลเท่านั้น แต่ในระดับจังหวัดถือเป็นที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งการประชุมจะมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1) การประชุมในระดับจังหวัดในกรณีปกติ

การประชุมในระดับจังหวัดในกรณีปกติของสภาองค์กรชุมชนตำบลดังกล่าวนี้ พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มาตรา 24 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้เพียงว่า “ให้มีการประชุมในระดับจังหวัดของ

สภาองค์กรชุมชนตำบลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อดำเนินการเรื่องต่างๆ ตามมาตรา 27” แต่มิได้บัญญัติให้เห็นอย่างชัดเจนว่าให้องค์กรใดหรือบุคคลใดมีหน้าที่จัดให้มีการประชุมขึ้น อย่างไรก็ดีตามเมื่อพิจารณาแล้ว เป็นที่เห็นได้ว่าการประชุมในระดับจังหวัดเป็นกิจกรรมที่สภาองค์กรชุมชนตำบลทุกสภาในแต่ละจังหวัดจะต้องร่วมกันดำเนินการตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดไว้นั้นเอง

ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนตำบลในแต่ละจังหวัดจึงต้องรวมกันเป็นเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลของจังหวัดและประสานงานกันร่วมกันจัดการประชุมในระดับจังหวัดขึ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มาตรา 35

2) การประชุมในระดับจังหวัดในกรณีพิเศษ

ในกรณีที่สภาองค์กรชุมชนตำบลอาจไม่ได้มีการประชุมในระดับจังหวัดกันตามปกติ สภาองค์กรชุมชนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของสภาองค์กรชุมชนตำบลอาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้จัดให้มีการประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อพิจารณาและเสนอแนะเรื่องหนึ่งเรื่องใดซึ่งอยู่ในภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 ในกรณีดังกล่าวนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องจัดให้มีการประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นกรณีพิเศษ

3) การประชุมในระดับจังหวัดในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร

ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการจัดให้มีการประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีกรณีที่จะจัดทำหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาจังหวัด
- (2) เมื่อเห็นเป็นการสมควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของสภาองค์กรชุมชนตำบล

3. การเป็นผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อไปร่วมประชุมระดับชาติ

พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนมาตรา 27(5)กำหนดให้ที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเสนอรายชื่อผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลสองคนเพื่อไปร่วมประชุมระดับชาติ ซึ่งมีข้อสงสัยว่าผู้ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เชิญมาร่วมประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามมาตรา 26(2) สามารถเป็นตัวแทนระดับจังหวัดไปประชุมระดับชาติได้หรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน มาตรา 27(5) บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าให้ที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเสนอรายชื่อผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งจะต้องเป็นผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลตามที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อร่วมประชุมระดับจังหวัดตามมาตรา 21(12) เท่านั้น จะเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลตาม ม.26(1)คัดเลือกเชิญมาร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและลงมติในการประชุมระดับจังหวัดเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้ศึกษากฎหมายยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญมาร่วมระดับจังหวัดนั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นบุคคลชุดเดียวกันทั้งหมดในการประชุมระดับจังหวัดทุกครั้ง ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลสามารถคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญมาร่วมประชุมให้สอดคล้องกับเรื่องที่ประชุมในแต่ละครั้งก็ได้ เช่น เมื่อมีการประชุมหารือเรื่องปัญหาทรัพยากรอาจเลือกเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรเป็นหลัก ฯลฯ แต่ทั้งนี้จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญเข้าร่วมประชุมจะต้องไม่เกิน หนึ่งในห้าของผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบล

4. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความร่วมมือแก่สภาองค์กรชุมชนตำบล และชุมชน

บทบัญญัติในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มีสาระสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) **มาตรา 22 วรรคหนึ่ง** กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และหน่วยงานต่างๆ ของรัฐส่งเสริมสนับสนุน ให้ความร่วมมือ และชี้แจงทำความเข้าใจแก่สภาองค์กรชุมชนตำบล และชุมชนทุกประเภท เมื่อสภาองค์กรชุมชนตำบลหรือชุมชนนั้น ๆ ร้องขอ

2) **มาตรา 22 วรรคสอง** กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่สภาองค์กรชุมชนตำบลอยู่ในเขตอาจให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่อยู่ในเขต เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ไม่ได้กำหนดเป็นหน้าที่หรือบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเห็นว่าการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่อยู่ในเขตเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น ก็อาจให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบลได้ โดยตั้งเป็นงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

ทั้งนี้ มาตรา 22 วรรคสามบัญญัติว่าในการกำหนดหลักเกณฑ์การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบลดังกล่าวข้างต้น ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหารือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ด้วย

แนวทางการปฏิบัติ

ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนประสานกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มาตรา 22 วรรคสาม (ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อดำเนินการเรื่องนี้ตั้งแต่ปลายเดือนสิงหาคม 2551 แล้ว แต่ยังไม่ได้มีการประชุม)

ทั้งนี้ มีข้อพึงระวังว่าการกำหนดหลักเกณฑ์การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนตำบล ต้องไม่มีผลให้สภาองค์กรชุมชนตำบลถูกครอบงำ และไม่เป็นการบั่นทอนการส่งเสริมและการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และปลอดจากการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ในระหว่างที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์ตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน สามารถนำแนวทางที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายปฏิบัติอยู่แล้ว ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0808.2 / ว 2611 ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2547 เรื่อง การตั้งงบประมาณรายจ่ายและการใช้งบประมาณหมวดเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) หน่วยงานหรือองค์กรที่ขอรับเงินอุดหนุน

1.1 หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรประชาชน เช่น กลุ่ม หรือชุมชนที่มีการบริหารภายใน มีระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อตกลงของกลุ่มหรือชุมชน และมีการดำเนินการจนเป็นที่ยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กลุ่มหรือชุมชนนั้นตั้งอยู่ หรือ

1.2 องค์กรที่จัดตั้งตามระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น อสม. กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี หรือ

1.3 องค์การการกุศลที่จัดตั้งตามระเบียบ กฎหมาย เช่น กิจการ
กาชาด สภาวัฒนธรรม เป็นต้น

2.) หน่วยงานหรือองค์กรที่ขอรับเงินอุดหนุนต้องทำโครงการ เสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงานหรือองค์กรที่ขอรับเงินอุดหนุนต้องทำโครงการเสนอ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระบุวัตถุประสงค์ของโครงการ รายละเอียดของโครงการและค่าใช้จ่ายตามโครงการที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์
กล่าวคือ

(1) โครงการหรือกิจกรรมที่ขอรับเงินอุดหนุนต้องเป็นกิจการที่อยู่ใน
อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองได้

(2) ประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์โดยตรงในกิจการที่ขอรับ
งบประมาณเงินอุดหนุน ซึ่งหากไม่ดำเนินการในกิจการนั้น อาจทำให้เกิด
ความเสียหายแก่ประชาชนได้

(3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาสถานะทางการคลัง
ของตน ซึ่งมีภาระด้านการบริหารงานทั่วไป การพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติโดยรวมตามแนว
นโยบายของรัฐ เป็นเบื้องต้นก่อน หากปรากฏว่าองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นนั้นมีเงินเหลือ จึงจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุน
ให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่ขอเงินอุดหนุนได้

3) การกำหนดการให้เงินอุดหนุนใน “แผนการดำเนินงาน ประจำปี” และ “งบประมาณรายจ่ายประจำปี” ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรที่จะให้เงิน
อุดหนุนแก่หน่วยงานหรือองค์กรใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

การจะให้เงินอุดหนุนนั้นใน “แผนการดำเนินงานประจำปี” และกำหนดงบประมาณเงินอุดหนุนดังกล่าวใน “ข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยในการจัดตั้งงบประมาณ ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541

5. ความเกี่ยวข้องกันระหว่างระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 กับพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551

เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2551 กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง รายชื่อกลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งกำหนดว่า ให้กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของทางราชการที่มีการดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้าน โดยผู้นำกลุ่มเป็นกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่ง ได้แก่ กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้กำหนด 18 กลุ่ม ซึ่งรวมทั้งองค์กรที่ได้มีการจัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชนด้วย ซึ่งมีผลให้ผู้นำหรือผู้แทนองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ที่ได้จัดตั้งการจัดตั้งไว้ต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

ดังนั้นสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้มีการจัดตั้งแล้วควรมีการแจ้งให้องค์กรชุมชนทั้งหลายในหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ที่ได้จัดแจ้งการจัดตั้งไว้แล้วตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ได้ทราบ ว่า ผู้นำหรือผู้แทนองค์กรชุมชนทั้งหลายในหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ ที่ได้จัดแจ้งการจัดตั้งไว้ต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ตามมาตรา 28 ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

ทบทวนความเข้าใจ

และขั้นตอนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน

1. สภาองค์กรชุมชนคืออะไร ทำไมต้องมี “สภาองค์กรชุมชน”

โครงสร้างและระบบของชุมชนท้องถิ่น จัดเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมไทยให้มีความเข้มแข็ง สถานการณ์ปัจจุบัน ชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นโครงสร้างสังคมขั้นพื้นฐาน กำลังประสบปัญหาล่มสลายและอ่อนแอ เนื่องจากขาดอำนาจในการพัฒนาจัดการตนเอง ส่งผลให้การพัฒนาด้านต่างๆ ที่ลงสู่ชุมชนท้องถิ่น ขาดการบูรณาการ/เชื่อมโยงกัน การจะสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งอย่างแท้จริงจำเป็นต้องฟื้นฟูระบบของชุมชนท้องถิ่นขึ้นใหม่ให้เข้มแข็ง ฟื้นฟูระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ ให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ฟื้นฟูอำนาจและความเชื่อมั่นในการจัดการตนเอง และเรื่องทุกเรื่องในโดยชุมชนท้องถิ่นเองร่วมกันจัดการ ฟื้นฟูความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน กลุ่ม/องค์กร และกลไกสถาบันต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

“สภาองค์กรชุมชน” จึงเปรียบเสมือนองค์กรของชุมชนฐานรากที่เปิดพื้นที่/เปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถดูแลและจัดการตนเอง ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดภาพรวมแนวทางการพัฒนาชุมชน บูรณาการงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง เชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรชุมชนต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีทิศทาง มีพลัง และเป็นอิสระ ประสานให้เกิดการทำงานร่วมระหว่างองค์กรชุมชน กับหน่วยงาน/ภาคีการพัฒนาที่หลากหลาย เพื่อให้นโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้นสภาองค์กรชุมชน

สภาองค์กรชุมชน จึงเป็นเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยคนในชุมชนท้องถิ่น และเพื่อคนในชุมชนท้องถิ่น เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วย ตัวแทนของสถาบันในชุมชนท้องถิ่น เช่น วัด โรงเรียน สถานือนามัย เป็นต้น ตัวแทนของกลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มโรงสีรวม กลุ่มอนุรักษ์ป่า และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาอื่นๆ ที่มีอยู่ในแต่ละชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้รู้ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้นำทางการได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนท้องถิ่น เข้ามาร่วมใช้เวทีพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน เป็นระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่อดีตแล้ว

2. “สภาองค์กรชุมชน” มีประโยชน์อย่างไร

หากชุมชนท้องถิ่นใด มีสภาองค์กรชุมชนเกิดขึ้น ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยการระดมพลังทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ด้วยคนในชุมชนของตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

2.2 เกิดกลไกขององค์กรชุมชนที่จะเข้าไปหนุนเสริมการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.3 ผนึกกำลังและประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ดำเนินไปในทิศทางที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้น

2.4 สนับสนุนให้เกิดการสร้างระบบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานที่แท้จริง ที่มากกว่าสิทธิการเลือกตั้ง โดยการคืนอำนาจ ให้อิสระในการตัดสินใจและการจัดการตนเองแก่คนในชุมชนท้องถิ่น

3. ขั้นตอนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล

ตามที่พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน มาตรา 5 ที่ได้ระบุให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนออกประกาศกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการจดทะเบียนการจัดตั้งชุมชนคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้ออกประกาศเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบการจดทะเบียนจัดตั้งชุมชนและการจดทะเบียนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งก่อนการออกประกาศนั้นสถาบันได้แต่งตั้งคณะทำงานร่างประกาศหลักเกณฑ์ฯ ที่มาจากผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีประสบการณ์การก่อตั้งและการทำงานในรูปแบบ “สภาองค์กรชุมชน” มาก่อน คณะทำงานยกย่องประกาศได้ร่วมกันร่างขั้นตอนการก่อตั้งสภาองค์กรชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกันระหว่างกระบวนการทำงานพัฒนาที่มีอยู่ในพื้นที่กับพระราชบัญญัติที่เป็นกฎหมาย เพื่อให้กระบวนการจดทะเบียนการจัดตั้งชุมชนและสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วม รับรู้กันอย่างทั่วถึงในพื้นที่ จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตามความพร้อมและเข้าใจถึงเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนที่ชัดเจนร่วมกัน และมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับระบบ กลไก กระบวนการทำงานพัฒนาด้านต่างๆ ที่อยู่แล้วในพื้นที่ จากนั้นได้สาระสำคัญที่คณะทำงานยกย่องไปปรึกษานักกฎหมายอาวุโส ซึ่งได้กรุณาช่วยปรับแก้จนได้ร่างประกาศที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ออกเป็นประกาศสถาบันเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบการจดทะเบียนจัดตั้งชุมชนและการจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ลงวันที่ 31 มีนาคม 2551

แต่อย่างไรก็ตามในการออกประกาศตามพระราชบัญญัติไม่สามารถระบุรายละเอียดขั้นตอนที่เป็นกระบวนการทำงานพัฒนาได้ทั้งหมด ในที่นี้จึงขออธิบายขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งชุมชนและการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลตามประกาศ ประกอบกับตัวอย่างประสบการณ์จากพื้นที่ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจเรื่องสภาองค์กรชุมชน ผู้นำชุมชนที่มีการทำงานร่วมกันอยู่แล้วในพื้นที่ เช่น คณะทำงานแผนชุมชนซึ่งมีแกนนำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. คณะทำงานรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนซึ่งมีเครือข่ายชุมชน อบต.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนตำบล (ศอ.ชต.) เครือข่ายสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีตัวแทนจากหลายกลุ่มองค์กรในตำบล เครือข่ายจัดการทรัพยากรในตำบล เครือข่าย อสม. ฯลฯ ชักชวนกันมาพูดคุย สร้างความเข้าใจเรื่องเป้าหมายและสาระสำคัญของสภาองค์กรชุมชน ให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าและเห็นความสำคัญที่จะจัดตั้ง อาจรวมกันเป็นคณะทำงานหรือ “ผู้ก่อการดี” ที่จะมาร่วมกันทำเรื่องนี้ก็ได้

2. การรวบรวมและรับรองข้อมูลชุมชน(กลุ่ม/องค์กรชุมชน) เพื่อให้การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่ม/องค์กรต่างๆในตำบลอย่างกว้างขวาง จึงควรมีการร่วมกันรวบรวมข้อมูลกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด กระจายให้ชุมชน(กลุ่ม/องค์กร) ต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านเช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร ฯลฯ กรอกข้อมูลชุมชน(ใช้แบบแสดงข้อมูลกลุ่ม/ชุมชน จช.02) นำข้อมูลกลุ่ม/ชุมชนมาดูร่วมกันในหมู่บ้านว่าเป็นไปตามเกณฑ์การเป็นชุมชนตามประกาศหรือไม่(รวมตัวกันตามความสมัครใจ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมอย่างน้อยหกเดือน บริหารจัดการโดยสมาชิกมีส่วนร่วม) โดยชวนผู้ใหญ่บ้านมาร่วมด้วย เพื่อให้เกิดการรับรองกลุ่ม/ชุมชนร่วมกัน(ผู้ใหญ่บ้านจะรับผิดชอบแจ้งด้วยความมั่นใจว่ามีการช่วยกันดูมาแล้ว) ซึ่งการสำรวจและรับรองข้อมูลร่วมกันเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะทำให้องค์กรที่จะมาจัดตั้งเพื่อจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนได้รับรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันก่อนที่จะไปจัดตั้ง ถือเป็นการระดมการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนร่วมกัน

3. การลงมติให้จัดแจ้งการจัดตั้งชุมชนและมอบหมายผู้แทนไปจดแจ้ง กลุ่ม/ชุมชนต่างๆไปประชุมปรึกษาหารือสมาชิกให้มีมติที่จะจัดแจ้งการจัดตั้งชุมชน (ใช้แบบรายงานมติของชุมชน จช.03) และมอบหมายให้มีผู้แทนไปจดแจ้ง กับผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้แบบคำขอจดแจ้ง จช.01 แบบแสดงข้อมูลกลุ่ม/ชุมชน จช.02 ใบรายงานมติของชุมชน จช.03 รวมทั้งเอกสารอื่นที่แสดงความเป็นชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องกรณีในพื้นที่ไม่มีกำนันผู้ใหญ่บ้าน เช่นเขตเทศบาลเมือง เทศบาลนคร ให้จัดแจ้งกับนายกเทศมนตรี กรณีในเขตทกม. ให้จัดแจ้งกับผู้อำนวยการเขต กรณี “ชุมชนอื่น” ซึ่งเป็นชุมชนที่มีสมาชิกกว้างกว่าหนึ่งหมู่บ้าน หรือเป็นเครือข่ายระดับตำบล เช่น กลุ่ม/เครือข่ายจัดการทรัพยากร เครือข่ายสวัสดิการตำบล ฯลฯ ให้มีการประชุมปรึกษาหารือสมาชิกและมอบหมายผู้แทนไปจดแจ้งการจัดตั้งกับกำนัน หรือนายกเทศมนตรี หรือผู้อำนวยการเขต เช่นเดียวกัน โดยใช้แบบฟอร์มเดียวกันกับชุมชนระดับหมู่บ้าน

4. **ผู้รับจดแจ้งออกไปรับจดแจ้ง** ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เทศบาล เขต ที่เป็นผู้รับจดแจ้ง เมื่อได้รับการจดแจ้งพร้อมเอกสารหลักฐานครบถ้วนแล้ว ให้ออกไปรับจดแจ้ง เลขที่จดแจ้ง(ใช้ใบรับจดแจ้ง จช.04) ให้ผู้จดแจ้ง และสรุปบัญชีชุมชนที่จดแจ้งทั้งหมด (ใช้แบบ จช.05) ให้ผู้แทนชุมชนหมู่บ้านนำไปใช้ประกอบในการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล แล้วค่อยรวบรวมส่งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนพร้อมกับการจดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล กรณีที่ผู้รับจดแจ้งเห็นว่าชุมชนที่จดแจ้งไม่มีลักษณะเป็นชุมชนหรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนให้ส่งเรื่องให้สถาบันพิจารณาวินิจฉัย (ส่งไปที่สำนักงานปฏิบัติการภาค ตามที่อยู่ท้ายเล่มนี้) ทั้งนี้ถ้าหากได้มีการรับรองข้อมูลร่วมกันก่อนตาม ข้อ 2 กรณีเช่นนี้ก็ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้

5. การปรึกษาหารือให้ได้ผู้แทนชุมชนหมู่บ้าน จัดประชุมปรึกษาหารือกลุ่ม/ชุมชนต่างๆ ที่จัดแจ้งการจัดตั้งแล้วเพื่อให้ได้ผู้แทนชุมชนหมู่บ้านๆ ละ 4 คน ส่วนชุมชนอื่นๆ ก็ประชุมปรึกษาหารือให้ได้ผู้แทนชุมชน (กลุ่ม/เครือข่าย) ละ 2 คน นำบัญชีสรุปและเอกสารหลักฐานการจัดแจ้งการจัดตั้งมาประกอบในการประชุมหารือจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล

6. การประชุมปรึกษาหารือจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล จัดประชุมระดับตำบลเพื่อปรึกษาหารือการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยมีผู้แทนชุมชนระดับหมู่บ้านๆ ละ 4 คน และผู้แทนชุมชนอื่นตามจำนวนที่ได้มีการจัดแจ้งการจัดตั้งชุมชน (กลุ่ม/เครือข่าย) ละ 2 คน ซึ่งต้องมีผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของชุมชนทุกประเภทรวมกัน และเห็นสอดคล้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของผู้แทนชุมชนทุกประเภทให้จัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ซึ่งในการประชุมนัดแรกให้กำหนดจำนวนผู้แทนชุมชน ซึ่งอาจคัดเลือกผู้แทนชุมชนไปในครั้งเดียวกันก็ได้ และกำหนดวิธีคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ (อาจดูที่ปรึกษาเพิ่มเติมด้วยก็ได้ เพื่อให้หลายฝ่ายได้เข้าร่วม)

7. การประชุมสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลจากผู้แทนชุมชนเพื่อคัดเลือกสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อได้สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลตามที่กำหนดจากประชุมชนใน ข้อ.6 แล้วให้ผู้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล รับรองคุณสมบัติว่าต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม พรบ.มาตรา 7 โดยใช้แบบรับรองคุณสมบัติ แบบ จส. 04 คัดเลือกสมาชิกจากผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ที่เป็นที่เคารพหรือยอมรับนับถือของชุมชนในตำบล ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7 เช่นเดียวกัน

8. ส่งตัวแทนไปจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ที่กำนันหรือนายกเทศมนตรีหรือผู้อำนวยการเขต โดยใช้แบบจดทะเบียน จส.01 และแบบแสดงข้อมูลสภาองค์กรชุมชนตำบล จส.02 เพื่อส่งไปที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนพร้อมทั้งข้อมูลหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดระบบข้อมูลองค์กรชุมชนไว้ที่สภาองค์กรชุมชนตำบล ตามประกาศหลักเกณฑ์การจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กร

รายชื่อผู้แทนระดับจังหวัด ของสภาองค์กรชุมชน

ที่	จังหวัด	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	สถานศึกษาจบมา	ที่อยู่ติดต่อ	เบอร์โทรศัพท์
13	พิษณุโลก	ประธานในพิธีประชุม	นายสมทรง นิลทะกัณ	สำนักงานเทศบาล	214 ม. 8 ต.พนาอสมทบ อ.พนาทวิมาน จ.พิษณุโลก	081-973-0429
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมทรง นิลทะกัณ	สำนักงานเทศบาล	214 ม. 8 ต.พนาอสมทบ อ.พนาทวิมาน จ.พิษณุโลก	081-973-0429
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นางสุจิตรา นิลทะกัณ	สำนักงานจังหวัด	41 ม. 9 ต. ติ่งจันทร์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 61000	
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	นายประทีป หอคำแก้ว	สำนักงาน	225 ม.4 ต.พนา อ.พนาทวิมาน จ.พิษณุโลก	089-706-8994
14	พิจิตร	ประธานในพิธีประชุม	นายสมคิด คง	สำนักงาน	82 หมู่ 4 ม.5 ต.โพธิ์ขวาง อ.เมือง จ.พิจิตร	089-271-7496
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด คง	สำนักงาน	82 หมู่ 4 ม.5 ต.โพธิ์ขวาง อ.เมือง จ.พิจิตร	089-271-7496
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอัมพร นิลโค	สำนักงาน	137 อ.เมือง จ.พิจิตร 66000	
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ส.ส. สุภากร วุฒิชัย	สำนักงาน	82 ม.5 ต.โพธิ์ขวาง อ.เมือง จ.พิจิตร	081-605-1444
15	อุตรดิตถ์	ประธานในพิธีประชุม	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	199/1 อ.สามัคคีชัย ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	081-750-4721
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	199/1 อ.สามัคคีชัย ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	081-750-4721
		ผู้แทนระดับจังหวัด	น.ส. บุญจรรณ สวัสดิ์	สำนักงาน	34 ม. 8 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 67100	
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	199/1 อ.สามัคคีชัย ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	081-750-4721
16	อุตรดิตถ์	ประธานในพิธีประชุม	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	29 ม.6 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	081-877-5157
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	31 ม.8 ต.พนาทวิมาน อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 34250	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	2 อ.บ้านดง 9.1 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 34000	
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	29 ม.6 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	081-877-5157
17	อำนาจเจริญ	ประธานในพิธีประชุม	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	12 ม.12 ต.พนาทวิมาน อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ	089-424-7693
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	16 ม.7 ต.พนาทวิมาน อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ 37000	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	39 ม.4 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ 37100	
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	132 หมู่ 13 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ	086-878-6644
18	อุตรดิตถ์	ประธานในพิธีประชุม	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	265 ม.3 ต.พนาทวิมาน อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	142 ม.2 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 35120	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	81/1 ต.บ้านดง อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 35120	
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	นายสมคิด อ่วมบั้ง	สำนักงาน	265 หมู่ 13 ต.พนาทวิมาน อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์	089-169-2745

[illegible]

ที่	จังหวัด	ตำบล	ชื่อ - สกุล	สถานะการจดทะเบียน	ที่อยู่ติดต่อ	หมายเลข
32	นครพนม	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายทอง ขุนเมือง (เจ้าครก)	ตำบลที่	19 ม. 7 ต.คำชะอี อ.นาทม จ.นครพนม	085-011-8451
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายทอง ขุนเมือง	ตำบลที่	19 ม. 7 ต.คำชะอี อ.นาทม จ.นครพนม	085-011-8451
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ วิบุล	ตำบลหนองบัวโพธิ์	28 ม. 4 ต.หนองบัวโพธิ์ อ.วังยาง จ.นครพนม	48130
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายนิพนธ์ เสวต	ตำบลโคกกันเือง	98 ม. 13 ต.โคกกันเือง อ.นาทม จ.นครพนม	087-858-2960
33	อุดรธานี	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายสุพร ขันชู (เจ้าครก)	เทศบาลเมือง	45 อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	042-660-625
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายประจักษ์ ขันชู	ตำบลหนองน้ำ	80 ม. 2 ต.หนองน้ำ อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	49160
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุพร ขันชู	ตำบลหนอง	6 ม. 5 ต.หนอง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	49130
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายสุพร ขันชู	เทศบาลเมือง	45 อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	042-660-625
34	กาฬสินธุ์	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	173 ม. 1 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	48110
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	43 ม. 4 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	46160
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	44 ม. 2 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	46090
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	57 ม. 2 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	085-250-7215
35	สุพรรณบุรี	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	359 ม. 6 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	081-856-8949
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	359 ม. 6 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	081-856-8949
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	105 ม. 5 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	12110
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	85 ม. 2 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	089-742-2740
36	จังหวัด	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	64 ม. 5 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	081-987-4226
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	7 ม. 6 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	14120
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	19 ม. 1 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	14000
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	64 ม. 5 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	081-987-4226
37	พระนครศรีอยุธยา	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	20/4 ม. 3 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	089-801-2694
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	20/4 ม. 3 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	089-801-2694
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	121 ม. 3 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	13230
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	32/3 ม. 10 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	089-214-2471
38	กาญจนบุรี	ประจักษ์ในสี่ประชุมชน	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	3 ม. 4 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	081-762-7241
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	25/5 ม. 4 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	71140
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	1 ม. 9 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	71000
		สมาชิกสภาวัฒนธรรม	นายสุวิทย์ ขันชู	ตำบลโคกกันเือง	89 ม. 8 ต.โคกกันเือง อ.เมือง อ.เมือง อ.เมือง	089-059-7429

ที่	จังหวัด	ลักษณะ	ชื่อ - สกุล	สถานประกอบการเดิม	บัญชีที่ติดต่อ	เบอร์โทรศัพท์
51	จันทบุรี	ประธานในพิธีประชุม	นายบรรจบ สัตติ์	สำนักงานขึ้น	46 ม.7 ต.เนินนาค อ.เมือง จ.จันทบุรี	087-141-4557
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	332 ม.2 ต.เจริญนิคม อ.เมือง จ.จันทบุรี 21000	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	24 ม.13 ต.หนอง อ.เมือง จ.จันทบุรี 21000	
		สมาชิกสภาพัฒนาภาคเมือง	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	19 ม.7 ต.เนินนาค อ.เมือง จ.จันทบุรี	08-781-78030
52	นครนายก	ประธานในพิธีประชุม	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	53 ม.5 ต.หนอง อ.เมือง จ.นครนายก	081-761-8645
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	53 ม.5 ต.หนอง อ.เมือง จ.นครนายก	081-761-8645
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	65 ม.4 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.นครนายก 26000	
		สมาชิกสภาพัฒนาภาคเมือง	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	291 ม.4 ต.เนินนาค อ.เมือง จ.นครนายก	037-398166
53	ปทุมธานี	ประธานในพิธีประชุม	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	831 ม.5 ต.เนินนาค อ.เมือง จ.ปทุมธานี	087-412-9796
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	1214 ม.11 ต.หนองอ้อ อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12120	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	15199 หมู่บ้านวังสา อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12120	
		สมาชิกสภาพัฒนาภาคเมือง	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	831 ม.5 ต.เนินนาค อ.เมือง จ.ปทุมธานี	087-412-9796
54	สระบุรี	ประธานในพิธีประชุม	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	52 ม.5 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.สระบุรี	089-071-8756
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	52 ม.5 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.สระบุรี	089-071-8756
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	9 ม.6 ต.หนองอ้อ อ.เมือง จ.สระบุรี 25000	
		สมาชิกสภาพัฒนาภาคเมือง	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	42/3 ม.8 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.สระบุรี	089-543-5007
55	สระบุรี	ประธานในพิธีประชุม	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	102 ม.6 ต.หนองอ้อ อ.เมือง จ.สระบุรี	089-405-9394
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	102 ม.6 ต.หนองอ้อ อ.เมือง จ.สระบุรี	089-405-9394
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	109 ม.4 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.สระบุรี 27250	
		สมาชิกสภาพัฒนาภาคเมือง	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	109 ม.4 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.สระบุรี	081-826-5995
56	จันทบุรี	ประธานในพิธีประชุม	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	4/3 ม.9 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.จันทบุรี	089-831-5953
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมชัย พรหมบุญ	สำนักงานขึ้น	19 ม.7 ต.หนองอ้อ อ.เมือง จ.จันทบุรี 22150	
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	2/5 ม.12 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000	
		สมาชิกสภาพัฒนาภาคเมือง	นายสุวัตร จ้อยน้อม	สำนักงานขึ้น	4/37 ม.9 ต.วังมะปราง อ.เมือง จ.จันทบุรี	089-831-5953

[illegible]

ที่	ชื่อรหัส	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	สถานที่ปฏิบัติงาน	ชื่อผู้ติดต่อ	เบอร์โทรศัพท์
70	003	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายสุเทพ ขจรภูวนนท์	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายประไพมณฑ์ จันทะนัน	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอนุวัฏ ภูสุภา	สำนักงานเขตบางนา		087-0433120
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายสมชาย รัตนปัทมกิจ	สำนักงานเขตบางนา		086-263-8953
71	011	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายสมชาย หอมทิพย์	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสมชาย หอมทิพย์	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายจำนง วัฒน	สำนักงานเขตบางนา		
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายประเสริฐ งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		086-686-9977
72	001	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายสุเทพ สมทรงธรรมพิทักษ์	สำนักงานเขตบางนา		081-569-2791
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายประเสริฐ งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายสุภาวดี ธรรม	สำนักงานเขตบางนา		
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายไพฑูริย์ งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		081-569-2791
73	002	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		081-569-2791
74	003	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		081-569-2791
75	004	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		081-569-2791
76	005	ประธานในพิธีเปิดประชุม	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		ผู้แทนระดับจังหวัด	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		
		สมาชิกสภาวัฒนธรรมจากเมือง	นายอริสรา งามไกรโยธ	สำนักงานเขตบางนา		081-569-2791

พอช - CODI

ขวบปีที่ผ่านมา

กับการสานสร้างสภาองค์กรชุมชน

พอช Codi

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 102

Homepage : <http://www.codi.or.th/sapa>

E-mail : codi@codi.or.th